

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR.10 109. ÅRGANG 17.10.23 - 07.11.23

«Man skal ikke plage andre, man skal være grei og snill...»

Velkommen til Trondheims Kardemomme by

Nytt styre i studentbyen Trondheim 14 | Leietakeres rettigheter 18
Byens dårligste fotballag 22 | Basshovedstadens oppstandelse 46

GRATIS

RADIO REVOLT

**DIN STUDENTRADIO
I TRONDHEIM.**

Lytt på DAB, som podcast
eller på radiorevolt.no

14
NÅ FÅR HØYRE MAKTA:
Hva betyr det for deg som
trondheimsstudent?

22
**TRONDHEIMS DÅRLIGSTE
FOTBALLAG:** For Påfyll IL er samhold,
vennskap og det å ha det gøy viktigere
enn å skåre mål.

46
TRONDHEIMS KLUBBKULTUR:
Mellom 2016 og 2018 var
klubbkulturen i Trondheim
betraktet som død. Nå legger flere
aktører ned en innsats for å skape
en ny storhetstid.

18

LEIETAKERES RETTIGHETER:
Studenter er lette bytter for sleipe
utleiare. Dette vet studentene om
leietakerrettighetene sine

28

**STUDENTER PÅ
SVARTLAMON:** Sebastian
Togstad og Maria Holm
Thomsen forteller om
venstreradikale anarkistvibber og
Kardemommelov.

LES MER PÅ UNDERDUSKEN.NO

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Ingeborg Hågensen
– Tlf: 415 69 756
avisredaktor@studentmediene.no

NESTLEDERE UNDER DUSKEN
Kristoffer Benjamin Løge Hedman
– Tlf: 482 33 023
avisredaktor@studentmediene.no

Bendik Brodshaug
– Tlf: 468 47 347
nettredaktor@studentmediene.no

ANSVARLIG REDAKTØR
STUDENTMEDIENE I
TRONDHEIM AS
Herman Østby
– Tlf: 960 45 919
ansvarligredaktor@studentmediene.no

REDAKSJONSSJEF
Andreas Jensen
redaksjonsjef@studentmediene.no

DAGLIG LEDER
Sara Heilmann
– Tlf: 919 91 626
dagligleder@studentmediene.no

SALGSSJEF
Rohit Balasubramaniam
salgssjef@studentmediene.no

NYHETSREDAKTØR
Kristoffer Ramsøy Fredriksen
nyhetsredaktor@studentmediene.no

DEBATTREDAKTØR
Amanda Hytten Bjørknes
debattredaktor@studentmediene.no

AKTUALITETSREDAKTØR
Mari Kaslegard
aktualitetsredaktor@studentmediene.no

KULTURREDAKTØR
Christian Ryssdal
kulturredaktor@studentmediene.no

FOKUSREDAKTØR
Tuva Marlene Ambjørseid
fokusredaktor@studentmediene.no

MUSIKKREDAKTØR
Even Kaushik
musikkredaktor@studentmediene.no

FOTOREDAKTØR
Pia Arnlsen
fotoredaktor@studentmediene.no

GRAFISKSJEF
ANARKII
grafisksjef@studentmediene.no

ILLUSTRASJONSSJEF
Linn Zhu Yu Grolnes
illustrasjonssjef@studentmediene.no

DESK
Andrea Barland (sjef), Amanda Hytten
Bjørknes, Cecilie Bjørnsdatter Raustein,
Benedikt Erikstad Javorovic, Erlend Gylver,
Astrid Lie Sæterberg, Bård Flatford Netland,
Katrine Sætereng, Karianne Folkvord Furset,
Ingrid Ytterland, Elfrida Setra.

GRAFIKERE
Emil Moberg Værnes (1-17)
Eva Langholm (18-31)
Ingrid Kvernevik Knudsen (32-43)
Martine Bræck Hanssen (44-57)

KORREKTUR
Cecilie Bjørnsdatter Raustein (sjef)

FORSIDE
Mafias Straume Mørland

TIPS OSS!
tips@studentmediene.no

ANNONSERE?
salgssjef@studentmediene.no

Under Dusken er et uavhengig organ for studenter i Trondheim, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir distribuert gratis i Trondheim, og kommer ut seks ganger i semesteret. Under Dusken arbeider etter god presseskikk i henhold til Vær Varsom-plakaten. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Under Dusken blir utgitt av Studentmediene i Trondheim som får økonomisk støtte av Velferdstinget i Trondheim og Studentersamfundet i Trondheim, som står uten redaksjonell ansvar.

Miljøtrykksak fra
Trykkpartner AS.

Lisensnr. 241823
Sertifikat nr. 1638

Per og Bahare var mitt siste hjalp for sjerligheten

VI HAR NETTSIDE!

Sjekk den ut på underdusken.no

LEDER

Kristoffer Hedman
NESTLEDER I UNDER DUSKEN

Verden går i dass; hvorfor skal man bry seg?

Det virker å være en økende apati for verden blant studenter og unge. Håpet for fremtiden minker, og mange ser ikke lyset i enden av tunnelen, men vi må ikke gi oss.

Hvorfor skal jeg bry meg? Hva kan jeg få til? Dette er spørsmål flere studenter har stilt seg selv over lang tid. Uansett om det er snakk om krig eller klimakrisen, så virker verdens ledere bestemt på å kjøre skipet inn i skjæret. Det er lett å tenke at din stemme ikke har noe å si i det store gapet av elendighet. Verden går i dass uansett.

Jeg minnes noe en av mine lærere fortalte meg da jeg stilte spørsmålet «Hva er min stemme verdt?». Et lite spark kan starte et snøskred, og mange kan rive ned hele fjellet, fortalte hun. Studenter, skoleelever og unge har gjennom historien sparket i gang noen av de

største samfunnsendringene. Fredelige protester som Den hvite rose i Tyskland og Greensboro sit-in var essensielle i sin tid. Et lite spark fra en ung jente som skulket skolen for klimaet, startet en verdensomspennende protest, men hun gjorde det ikke alene.

Du endrer ikke samfunnet fra sofaen din, og det skjer ikke når man lar dem som kjemper for endring stå alene. Stå for dine meninger og forsvar dine meninger. Din stemme er viktig. Ikke la dystre nyheter kneble håpet om at ting kan bli bedre.

Verdenssamfunnet står overfor et historisk veiskille. Vi kan bli sittende på sofaen og distansere oss, se drap av sivile bli en norm og se land forsvinne i miljøkatastrofer. Eller så kan stå opp og kreve fredelige løsninger, kreve endring. Vi studenter må gjøre vårt for å lede verden på rett vei. Universiteter er et sted for læring, åpenhet og debatt. NTNUs eget slagord «kunnskap for en bedre verden» er et ideal som er enda viktigere nå enn noen gang. Vi har et ansvar som studenter og verdensborgere for å fremme åpenhet og læring også utenfor universitetets vegger.

Det finnes sjelden enkle løsninger på problemene vi ser. Verken klima, krig eller polarisering er ting som kan løses over natten, men det betyr ikke at det ikke er verdt å prøve. Vår generasjon er lever i den tro at vi ikke har like mye påvirkningskraft som tidligere generasjoner. Men vi har mer. Vi kan samles på tvers av landegrenser og stå sammen som et verdenssamfunn. Så når du sitter der og spør deg selv «hva er min stemme verdt?», husk at én sterk stemme alene kan gjøre mye, men sammen kan vi rive ned fjellet.

ILLUSTRASJON: Lea Lauvland Longva

UKA-23 har satt inn tiltak: – Var nok litt kaotisk tidligere

Under UKA-21 fortalte frivillige om dårlige arbeidsvilkår i Dødens dal. Årets UKEstyre forteller at de har tatt grep.

TEKST: Oda Kjærland og Ingrid Ekern | ILLUSTRASJON: Hedda Spro Larssen

Åtte timer med jobb, noen ganger på nattetid. Lite informasjon om arbeidsoppgaver og lite sosialt. Og ikke minst: tabu å snakke om utnyttelse av studentfrivilligheten. Slik beskrev «Hedda» opplevelsen sin som frivillig i Dødens dal for to år siden.

– UKA-23 gjør ikke det igjen, sa daværende UKEsjef Max Meinich til Under Dusken.

Kritikken førte til at årets UKEstyre startet tidlig med å sette inn tiltak for at de frivillige skulle få en god opplevelse. Blant tiltakene som ble satt inn, var en «åpen søknad» på det ordinære opptaket i august 2023.

Danial Bashir, nåværende administrasjonssjef i UKA, forteller at det blant annet skulle senke terskelen for førsteårsstudenter for å søke.

– Dersom man ikke har hatt så mye med UKA eller Samfundet å gjøre, ville vi at det skulle være veldig enkelt

å søke, uten å måtte sette seg inn i alle stillingene og hva de innebærer.

Vil være tilgjengelig for alle

En annen grunn til at UKEstyret valgte å ha en åpen søknad etter det ordinære opptaket, var for å inkludere dem som var opptatt med fadderuker de første ukene i august.

– Det skjer mye for studentene i midten av august, og kanskje spesielt for førsteårsstudenter. Når man har

muligheten til å sende inn en åpen søknad etter at det har roet seg litt, tenkte vi at UKA blir mer tilgjengelig. Flere får muligheten til å delta i et sosialt miljø, også etter fadderukene, sier Bashir.

Han legger vekt på at UKEstyret har lagt ned mye arbeid for å inkludere nye studenter.

– Planleggingsprosessen startet allerede i 2022. Vi har sett fra tidligere UKEr at behovet for frivillige endrer seg spesielt i september før UKA starter. Da blir det plutselig et behov for flere folk.

Bashir forteller at det fører til at det oppstår flere uforutsette arbeidsoppgaver.

– Derfor har UKEstyret brukt hele våren på å planlegge hvordan vi skal løse den problematikken og hvordan vi kan rekruttere folk i september.

Løsningen var å opprette en åpen søknad der studenter som ønsket å

FORNØYD: Dehli trives veldig i vervet som rigger.

være frivillige, kunne søke om å bli matchet opp med stillinger ved behov.

Ville oppleve frivillighetskulturen

Kristine Dehli går fjerde året på undervannsteknologi. Under UKA jobber hun som rigger i Dødens dal. Etter tre år som student i Trondheim bestemte hun seg for å søke på ekstraopptaket. Hun var ikke klar over kritikken fra de frivillige under UKA-21.

– Under UKA-21 tenkte jeg at det hadde vært gøy å være frivillig, så jeg husker jeg tenkte at jeg skulle søke neste gang UKA ble arrangert.

Da fristen nærmet seg, hadde flere venner av Dehli allerede søkt.

– Da la jeg også inn en søknad. Det var litt spontant, selv om jeg har hatt lyst til å være frivillig lenge.

Hun forteller at hun har vært student i Trondheim i tre år og hatt lyst til å oppleve frivillighetskulturen før studentlivet tar slutt.

– Det er et kjempestort arrangement, og dette er jo min siste UKE som student, sier Dehli.

– Føler jeg er tilbake på ungdomsskolen

Dehli og resten av riggerne i Dødens dal bytter på å ha vakter som varer fra åtte til tre og to til ni. Hun forteller likevel at de ofte kan gå før, og at de har dødtid der de kan være sosiale.

– Vi er en sosial gjeng som ble tatt opp, så når det er dødtid, finner vi på

ting. Vi spiller ofte ensprett, for eksempel. Av og til føler jeg at jeg er tilbake på ungdomsskolen, sier hun og ler.

Dehli forteller også at hennes gjeng har et godt internt miljø og god arbeidsstruktur. Hun har deltatt på mye sosialt, både i regi av UKA og med riggerne.

– Det er ikke bare et stort arbeidskjør hele tiden.

Tillitsfunger og avvikssystem

Kritikken fra UKA-21 gikk blant annet ut på lange nattevakter i Dødens dal. Dette er det ikke lenger frivillige som gjør.

– Her bruker vi nå innleid arbeidskraft. Dette gjelder også nattevakter i Baccarat, sier Bashir.

UKEstyret har hatt tilgang til data fra tidligere UKEr. Bashir forteller at det har gjort det mulig for styret å gjøre omfattende analyser av alt som gjelder arbeid under UKA.

– På denne måten har vi klart å gjøre om på skiftplanene, slik at det blir mer bærekraftig å jobbe.

I tillegg til innleid arbeidskraft på nattevakter har skiftene blitt kortere, og det har blitt innført en ordning med såkalte tillitsfunger i de store gjengene.

– Det er tillitspersoner i alle de store undergruppene i UKA. Det vil gjøre det enda mer lavterskel å si fra om noe ikke er bra.

FOTO: Privat

FOTO: Privat

MORGEN TIL KVELD: Riggerne jobber i skift fra åtte om morgenen til ni om kvelden

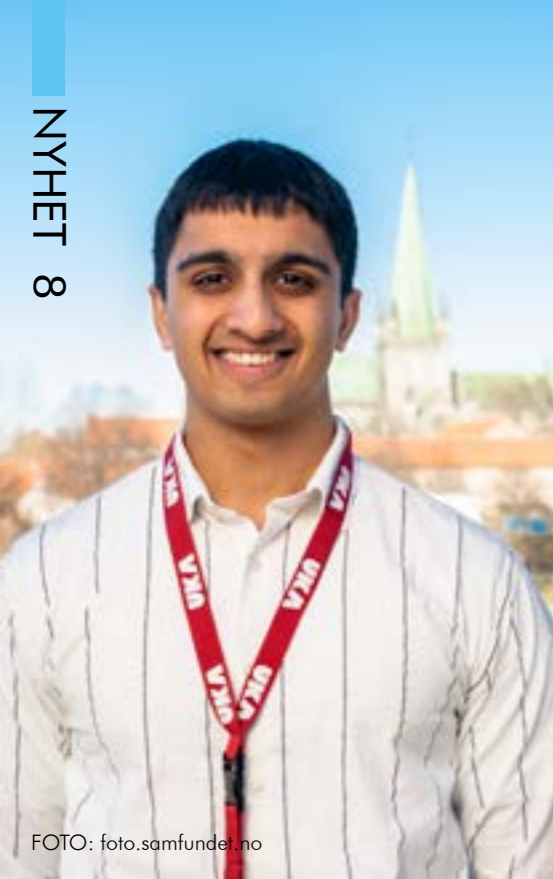

FOTO: foto.samfundet.no

FOTO: Privat

SOSIAL GJENG: Riggerne har det mye gøy på vakt.

NYE TILTAK: Bashir og resten av UKEstyret startet tidlig med å sette inn tiltak.

Kommentar:

Klimakamp skal aldri gå på bekostning av menneskerettigheter

Staten har nå begått menneskerettighetsbrudd i over to år. Men kampen om Fosen handler om mer enn bare vindmøller.

LEA LAUVLAND LONGVA
Illustrator i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Lea Lauvland Longva

eller «hva med pengene?». Men skal vi virkelig bry oss mer om penger enn menneskerettigheter, og hvilket samfunn er vi om vi ikke kan oppnå det grønne skiftet uten å innskrenke rettigheter?

I over to år har Norske samers riksforbunds ungdomsorganisasjon og Natur og ungdom kjempet for å rive ned vindmøllene på Fosen. Høyesterett har erklært at byggingen av vindmøllene er brudd på deres menneskerettigheter. Likevel står vindmøllene bom fast. Selv etter at Støre lovet samtaler etter forrige demonstrasjonsrunde, har det ikke vært noe fremgang. Det er flaut å bo i et land der menneskerettighetene til urfolk ikke respekteres. I Norge er det altså viktigere med penger enn rettigheter.

Jeg studerer selv fornybar energi, men synes fortsatt ikke at vindmøllene som står på Fosen er rettmessige. Når jeg snakker med andre som studerer eller jobber med grønn energi, får jeg blant annet høre at «vi er nødt til å ofre noe for det grønne skiftet»

I løpet av hele Norges historie har samene opplevd diskriminering, fornorsking og hets. Saken om Fosen er enda et eksempel på statens undertrykkelse av urfolket vårt. En rapport fra Amnesty International Norge viser at Fosen-dommen har bidratt til økt hets mot samer. På sosiale medier spres det stereotypier om at samer egentlig ikke er urfolk, at de krenkes for lett, og at de har for mange særrettigheter. Når staten ikke tar samene på alvor, viser de også til resten av befolkningen at de ikke fortjener rettighetene sine.

Selv har jeg skrollet på sosiale medier og sett kommentarfelt fylt med folk som mener at samer er for sensitive og som ikke skjønner hvorfor de aksjonerer. Likevel handler Fosen-aksjonen om mer enn bare vindmøller. Det handler

om at staten systematisk undertrykker urfolket vårt.

En grønn omstilling skal aldri gå på bekostning av noens rettigheter. Spesielt rettighetene til en minoritetsgruppe som har blitt diskriminert i flere hundre år. Klimakamp og det grønne skiftet skal aldri gå på bekostning av menneskerettigheter. Ordet bærekraft betyr ikke bare en grønn fremtid, det betyr også at vi skal gi de neste generasjonene en verden der de kan ha et like godt liv som oss. Fosen-vindmøllene er ikke bærekraftige og kommer aldri til å bli det så lenge de står der de står.

UKA har tidligere hatt avvikssystemer, men ifølge Bashir har disse blitt oppdatert i år.

– Nå er det mulig å følge opp avvik internt. Vi kan komme med tilbakemelding til innsender om hva som har blitt gjort av tiltak. Man kan selvfølgelig også sende inn avvik anonymt, sier Bashir.

Opplever god kommunikasjon fra ledelsen

Dehli har opplevd at ledelsen har vært god på å kommunisere hvordan en skal si fra hvis man opplever avvik. Det gjelder både HMS-avvik og om en opplever noe som ikke er greit.

– Vi vet godt hvor vi skal registrere ting. Det er mye og god informasjon om hvor man skal si fra. HR er også veldig kjappe på å svare dersom det skulle være noe, sier hun.

Dehli forteller også at det har vært en tydelig forventningsavklaring om hva vervet hennes innebærer.

– Jobben samsvarer med det jeg ble fortalt på intervju. Hver gang vi møter opp på skift, har vi en liten brief der vi snakker om hva arbeidsoppgavene er og hva planen er.

– Vært litt kaotisk tidligere

Det er ikke nytt at UKA har en egen HR-avdeling. Likevel er det nytt i år at avdelingen har et særskilt ansvar for den åpne søknadsprosessen.

– Det har kanskje vært litt kaotisk tidligere UKEr, men vi har innført en ryddig måte å ta imot nye søkere på, sier Bashir.

Han forteller at informasjonen som gis på intervju, har blitt systematisert, slik at det gis ut ordentlig informasjon om hva de forskjellige stillingene innebærer. På den måten opplever de som blir intervjuet en tydelig forventningsavklaring.

– Nå har vi noen med ekstra ansvar for at det skal gå bra, sier han. **UD**

Forelesningene du husker

Knuste stoler, sang og oppfordring til hverdagsanarkisme. Mange rare ting skjer i forelesningssalene ved NTNU. Dette sier foreleserne som gjør ting annerledes.

TEKST: Jakob Selfors og Jonatan Bjørge
LLUSTRASJON: Kian Nouri

ALT ER EN SCENE: Nome føler at han enten må være morsom eller ikke være til stede.

FOTO: Privat

Som student skal man gjennom mange forelesninger, og få av disse gjør varige inntrykk. Hvem er foreleserne som gjør noe ekstra i emnene sine, og hvorfor holder de på som de gjør?

Den beryktede stolknuseren

Morten Nome er universitetslektor og holder til ved Institutt for matematiske fag. Om du hører om Nome, vil det mest sannsynlig være i forbindelse med hans årlige stolknusing. Nome skiller nemlig mellom læring og mestring. Læring er tungt arbeid, mens mestring handler om å få tilbakemelding på at man er god i noe. For å bevise dette poenget har Nome som tradisjon å ødelegge en stol etter beste evne.

– Det er utrolig gøy å knuse en stol, og det blir veldig god stemning i salen, men jeg lærer ikke mye nytt av å knuse den samme stolen som jeg har knust mange ganger før. Dette semesteret klarte jeg faktisk ikke å knuse stolen. Det var et nytt design, så da lærte jeg noe.

Nome har holdt på som universitetslektor i over ti år og fått mange forskjellige tilbakemeldinger.

– Jeg har hørt alt mellom himmel og jord. Når du har en unik stil, vil det alltid være noen som synes det er ekstremt fett og noen som synes det suger balle.

Nome bekymrer seg ikke mye for de materielle skadene stolknusingen medfører. Han forteller at NTNU uansett kaster en betydelig mengde møbler hvert år. Stolknusingen har heller ikke medført noen konsekvenser fra instituttet, selv om han en gang trodde han hadde blitt avslørt.

– Det var en gang en pent kledd mann som kom inn og spurte om jeg nettopp hadde knust en stol. Jeg svarte at jeg ble litt revet med. Så fulgte mannen opp med «bra, det er for få eksentriske forelesere igjen på universitetet». Han var selvfølgelig filosofiforeleser.

Nome forteller at han ikke skjønner forelesning som undervisningsform, og at han derfor selv ikke gikk i forelesning som student.

– Det foreleserne gjorde på tavlen, står i læreboken, og den var stort sett bedre skrevet. Jeg har kolleger som lærte av å gå i gode forelesninger, så jeg kan ikke avskrive det som

undervisningsform, men jeg skjønner det bare ikke.

Alt er en scene

Nome holder ikke på med dette kun fordi det er morsomt. Han misliker at studentene kjeder seg i forelesningen og mener at det er nødvendig å gjøre forelesningene interessante hvis de skal hjelpe studentene.

– Det er veldig sjelden at jeg gjør noe bare for å toske meg. Jeg jobbet som musiker da jeg var yngre, og jeg er livredd for at publikum skal kjede seg. Det verste jeg vet, er å stå på en scene og se at publikum kjeder seg.

Scenen er i denne konteksten ikke bare forelesningene; Nome mener han kan ha blitt litt yrkesskadet av jobben sin som universitetslektor og det ryktet han har opparbeidet seg.

– Alt blir på en måte en scene. Jeg klarer ikke å gå på lunsjrommet og bare sitte og prate med noen. Jeg føler at jeg enten må være morsom eller ikke være der i det hele tatt. Jeg klarer ikke den mellomtingen.

FOTO: Privat

PENSUM MED MELODI: Saksvik-Lehouillier oppsummerer pensum i form av sang.

VANT TIL Å STÅ PÅ SCENEN: Hetland har drevet med teater siden 80-tallet og studert ett år med drama. Han har derfor ingen problem med å fremføre foran et publikum
FOTO: Kai Torgeir Dragland

FOTO: Privat

HVERDAGSANARKISME: Røyrvik oppfordrer studentene sine til å ta oppgjør med etablerte system

Nome viser flere ganger til diverse biologi- og nevroforskere, stresskurver og hvordan man lærer. Han mener han selv ikke er noen autoritetsfigur på fagområdet.

– Jeg er veldig interessert i biologi, og jeg skulle ønske jeg var biolog. Jeg har ikke noe stort talent for matematikk og burde sikkert ha valgt et annet fagfelt, men jeg tror ikke jeg orker å ta en ny utdanning.

På spørsmål om han har noe han vil formidle til andre forelesere, svarer Nome:

– Jeg er ikke noe eksempel til etterfølgelse, så det er ikke så lurt å komme med råd.

En sangstemme for variasjon

Ingvild Saksvik-Lehouillier er professor ved Institutt for psykologi. Hun er kjent blant studentene for å synge i forelesningene sine. Hun er selv glad i å synge, men mener det hadde vært egoistisk å bruke det som et virkemiddel i forelesning kun av den grunn.

– Når jeg synger, skal det være en grunn til det. Jeg bruker det til å

bedre understreke eller illustrere noe. Det kommer også med den positive virkningen at det vekker studenter.

Sangsegmentene kommer heller ikke tilfeldig. De er planlagte og lagt inn i forelesningsplanen. Oppsettet hennes er inspirert av å gjøre psykologien mer tilgjengelig, lettere å forstå og praktisk. Hun drar frem variasjon som et stikkord.

– Jeg tror det er viktig å variere forelesningen og gjøre noe annet enn å bare lese av en tavle og ta notater. Når du varierer opplegget, får du med flere. Jeg forsker på søvn og vet også hvor lett det er å bli ukonsentrert underveis, ved for eksempel å dra frem mobilen. Det er det viktig å prøve å luke ut.

Saksvik-Lehouillier har nettopp blitt ferdig med å lage en sang som oppsummerer pensum for studentene sine. Det er likevel ikke det kuleste som trekkes frem.

– Noe av det morsomste jeg har gjort, er å ha rapp-battle mot en annen kollega. Den handlet om hva som er viktigst innen personlighetspsykologi. Det ble tatt godt imot av studentene.

950 lysbilder og løskrutt

Magnus Lie Hetland er førsteamanuensis ved Institutt for data-teknologi og informatikk og underviser i et av NTNUs største fag, Algoritmer og datastrukturer. Han forteller at det er et vanskelig fag, noe som innebærer at det blir lange og tunge forelesninger med mye stoff og opp mot 950 lysbilder.

Hetland gjør sitt beste for å holde de lange forelesningene så interessante som mulig. Han har en bakgrunn i teater, noe som ofte kommer frem i forelesningene.

– Jeg har jo drevet med teater siden 80-tallet, så jeg er vant til å være på scenen.

Han starter hver forelesning med musikk for å skape variasjon og underholdning samt å vekke et par trøtte studenter.

– Det er vel mest retro-wave-synt-pop, men også opera.

Tidligere har Hetland gått til mer ekstreme lengder for å holde på oppmerksomheten i forelesningssalen, men han tenker at han ikke vil gjøre så mye mer av det i fremtiden.

– Det var en gang én som kom springende inn med et sverd og parykk,

og jeg skjøt ham med løskrutt og fortsatte forelesningen. Det hadde jeg nok ikke gjort i dag. Det kunne vært litt ubehagelig.

De fleste vitenskapelig ansatte ved NTNU må holde forelesninger. Mange studenter har nok opplevd uinspirerte forelesere som bare ønsker å forske. Da Hetland startet ved NTNU, var han også mest opptatt av forskningen.

– Og så måtte jeg forelese også. Men når man har et publikum, så må man gjøre en god jobb. Jeg kunne ikke slurve med forelesningene.

Slurving ble det nok ikke til slutt, for Hetland har vunnet flere priser for undervisningen sin i nyere tid.

– Har du ikke råd til hybel, så okkuper og bo på campus

Emil André Røyrvik er professor ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap. Han underviser i et emne som i stor grad handler om å kritisere det etablerte.

– Jeg ser på undervisning og forelesning som læring, men også en plass hvor studentene kan stille

fundamentale, viktige spørsmål på en måte som utfordrer på en kreativ og kritisk måte. Det å være student handler om å være med på å skape samfunnet.

Røyrvik er kritisk til mye av det som foregår på universitetet. Han skildrer NTNU som en fabrikk i stedet for et universitet. Målet blir å masseprodusere arbeidstakere i stedet for å være dannende eller utforskende.

– For eksempel har den ideelle formen for et kurs blitt at det kan gå hvert år uten endring. Emnene standardiserer læringsutbyttet studentene skal sitte igjen med. Det blir derfor ikke nøye hvem som foreleser.

Han mener at dette fører til at en del av det som gjør universitetet interessant, forsvinner.

– Undervisning blir mer og mer et produkt. Rollen til de som jobber på universitetet blir mer som en selger, det å sikre at vi får nok studenter inn i «produksjonen» vår. Vi får penger for hvor mange som består kurset. Studentene blir dermed mer og mer kunder, hvor læringen ses på som en tjeneste.

Blant studentene har Røyrvik blitt kjent for å prate om hverdagsanarkisme der man i større eller mindre grad er en ulydig borger som bryter normer og regler i samfunnet.

– For å forme samfunnet til noe bedre må man ha trening i å gå mot det etablerte. I hverdagen handler det om å ikke reprodusere et system. Du skal bli en selvstendig tenkende borger.

Røyrvik legger til at han ikke direkte ønsker å oppfordre til lovbrudd, men ønsker at studenter blir reflekterte og kritiske i møte med institusjoner. Mener man at endring er nødvendig, bør man vurdere å handle. Han drar frem et eksempel som handler om å okkupere campus.

– Jeg skulle ønske studentene var mye mer protesterende, sånn som til den elendige studiefinansieringen. Har du ikke råd til å bo på hybel, så okkuper og bo på campus. **UD**

Etter 20 år med Ap har Trondheim blitt ein blågrøn by

Etter lokalvalet i september er det klart at Høgre som største parti skal styre byen: – Vi skal ta studentane på alvor, seier Daniel Whittle Stensland (H)

TEKST: Ayne Kifle Assefa Aalen | FOTO: Torstein Olav Eriksen | ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

Vekene etter valnatta 11. september var det usikkert kven som skulle styre Trondheim vidare etter 20 år med Arbeidarpartiet og Rita Ottervik som ordførar.

– I dei siste fem lokalvala har trondheimarar vakna etter valdagen og visst at Rita Ottervik frå Arbeidarpartiet blir ordførar. Etter dette valet hadde ein eit vanskeleg utgangspunkt for både Arbeidarpartiets Emil Raaen og Høgres Kent Ranum, seier politisk redaktør Siv Sandvik i Adresseavisa.

Det var ikkje eit klart fleirtal på nokon av sidene.

– Høgre var den klare valvinnaren i Trondheim, med nesten 30 prosent av stemmene. Det var også Høgre som var best på å bygge relasjonar i løpet av den lange valkampen, og dei fekk altså Sp og MDG til å byte side.

Med dette stabla dei på beina ein koalisjon som blei einig i ei politisk plattform, forklarar Sandvik.

– Dei har ikkje fleirtal i bystyret, men fordi Frp gjekk inn i ei valteknisk avtale med Høgre, sikra dei at Kent Ranum blir ordførar. Dette betyr at Frp har støtta Ranum som ordførar i byte mot at dei blir lova nokre posisjonar.

Frp er ikkje med på den politiske plattformen og er heller ikkje forplikta til å røyste med dei andre partia i verken budsjett eller politikk generelt, understrekar ho.

Ingen ny kvardag

– Korleis kjem studentane til å merke at Trondheim har fått eit blågrønt styre?

– Eg trur ikkje at studentane kjem til å merke ein ny kvardag. Det blir ingen stor forskjell, seier Sandvik.

Ho peiker på at det ikkje alltid er samsvar mellom politiske mål og handling.

– Når det gjeld studentar, er det ofte slik at politikarane kjem og seier alle dei rette tinga når dei møter dykk, men så skjer det ikkje så veldig mykje etterpå, seier Sandvik.

Også for dei øvrige innbyggjarane i Trondheim meiner Sandvik at byen ikkje naudsynt vil bere preg av eit nytt styre.

– Det blir ingen revolusjon i Trondheim. Høgre la seg veldig tett opp mot sentrum i valet. Det ser ein i plattformen dei skal styre på.

INGEN REVOLUSJON: Politisk redaktør i Adressa Siv Sandvik meiner at Trondheim ikkje kjem til å bere stort preg av eit nytt styre.

Ap og Høgre på linje

Dei to største partia i byen er ikkje så ulike som i resten av landet, forklarar Sandvik.

Ho forklarar at det er i rikspolitikken og dei andre storbyane at Høgre og Ap er hovdumotstandarar. Når det gjeld saker knytt til byutvikling, har Ap og Høgre røysta saman, forklarar Sandvik.

– Ap har røysta i lag med Høgre og Frp og sikra fleirtal for saker som SV og MDG er imot. I mange store langsiktige saker som styrer retninga for byen, er Høgre og Ap heilt på linje.

Likevel er det saker som skil dei store partia. Eit døme er at Høgre legg meir vekt på det ideelle.

– Dei lover at den første nye sjukeheimen skal vere driven av ein ideell organisasjon. Det skal også opnast for større private innslag i heimhjelpa.

Skal endre byen

Daniel Whittle Stensland er leiar i Unge Høgre i Trondheim og er no blitt førstevara til fylkestinget og niandevara til bystyret for Høgre. Han peiker på to hovudområde det nye styret skal fokusere på for å gjere Trondheim til ein betre by å vere student i.

– Vi skal ta studentane på alvor. Når eg snakkar med mine studentvennar, er det ofte buss og psykisk helse som er viktig for dei, og det kjem vi til å satse på.

Når det kjem til studenthelse, viser han til eit konkret punkt i samarbeidsplattformen.

– No som vi er i posisjon, kjem vi til å sjå på moglegheita for å etablere

eit studenthelsehus på campus. Det tykkjer eg er veldig bra, for då kan du få hjelp der du er og ikkje forhalde deg til ein anna plass. Dette viser at vi som samarbeider om makta i Trondheim, no faktisk ser og lyttar til studentane. For studentane meiner også Siv Sandvik at det blir særleg spennande å følge kva politikk som vil gjennomførast i helsesektoren.

– Særleg med tanke på studenthelse blir det viktig å følge med på om dei gjer det dei sa dei skulle gjere i valkampen. Der er det eit skrikande behov etter fastlegar og psykologar.

Norunn Krokeide er vara i bystyret og skal sitte i fylkestinget for MDG. Ho seier at MDG også kjem til å kjempe for oppretting av eit studenthelsehus, fordi det står i samarbeidsplattformen at det

fysiske og psykiske helsetilbodet blant studentar i Trondheim skal bli betre.

– Det står også at ein skal vurdere å etablere eit studenthelsehus på campus der ein samlokaliserer tenester frå kommunen og Sit og gjer tenester som fastlege tilgjengeleg for fleire studentar, seier Krokeide.

Billigare buss for studentar

– Kva kjem til å skje med bussen no som Høgre sit med makta?

– Vi er tydelege på at ein ikkje berre kan gjere noko med prisen; vi må òg gjere noko med tilbodet. Høgre vil ha betre avgangar og gjere det billigare å ta bussen når du er student. Det er berre på sin plass at bussbilletten er rimeleg nok til at han passar inn i eit studentbudsjett.

LIKSKAPAR: Sandvik forklarar at Ap og Høgre i Trondheim ikkje er så ulike som i resten av landet

FOTO: Privat

POLITISK VILJE: Norunn Krokeide (MDG) seier at det er stor politiske vilje for å gjere busen billigare, men at ein må få det inn i budsjetta for å gjennomføre endringa.

Betne bustadspolitikk

Krokeide forklarar at det er stor politisk vilje for å gjere busen i Trondheim betre.

– Vi vil redusere prisen på kollektivtransport for studentar. Det står i plattformen i både kommunen og fylkeskommunen at ein vil gjennomføre billigare buss. Det einaste som står igjen, er å utføre det.

I praksis vil dette seie at ein må setje av pengar til tiltaket, til dømes i Miljøpakken, forklarar ho.

– Vi i MDG kjem til å kjempe hardt for dette i fylket. Det er gjennomføring som står att, og eg har veldig tru på at busen kjem til å bli betre.

– Trondheim skal bli ein jakkommune som skal spele på lag med innbyggjarane, og studentane er jo ein del av denne gruppa, seier Stensland.

Han forklarar vidare at Høgre vil at det skal bli meir liv i Trondheim, og at det skal vere meir hyggeleg å vere i sentrum.

– Det skal også bli betre å bu i Trondheim som student. Vi ønsker fleire studentbyar, som Moholt og Berg.

Krokeide frå MDG seier at ein betre bustadspolitikk er eitt av områda studentane i Trondheim vil merke eit nytt styre på.

– Vi vil legge til rette for ein betre bustadsmarknad, bygge

fleire studentbustadar og frita samskipnaden for eigedomsskatt. Dette er noko studentar definitivt kjem til å merke.

Ho påpeiker likevel at dei politiske endringane ikkje skjer over natta.

– Poltikken i plattformen kjem til å merkast gradvis, både på kollektivtilbodet og at syklistar og fotgjengarar skal prioriterast. Det er tidlig enno, men eit løft for studenthelsa kjem til å merkast. Det tar berre tid fordi det må inn i budsjetta.

Avslutningsvis oppfordrar både Stensland og Krokeide studentane i byen til å vere meir synlege i lokalpolitikken i Trondheim. Krokeide meiner at dei store partia i for liten grad ser på studentar som ei viktig veljargruppe.

– Vi veit at mange snakkar mykje om saker som appellerer til eldre. Det er stort rom for at studentar kan ta meir plass i den politiske debatten og stille fleire krav, konkluderer ho.

UD

FOTO: Unge Høyre

STUDENTHELSE: Daniel Whittle Stensland (H) seier at posisjonspartia leidd av Høgre vil lage eit studenthelsehus på campus.

Nye briller og kontaktlinser.
Vi har studentrabatt!

interoptik
Sjøhaug & Sande

Ths. Angells gt. 22, Trondheim. Tlf. 73 99 04 00

Kommentar:
**Neste stopp:
Oslo**

Jeg har egentlig ikke noe imot Oslo. Det er helt sant. Jeg lover.

HALVOR ELVERUM
Journalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Linn Zhu Yu Grotnes

Likevel har jeg den siste tida prøvd å overbevise studievennene mine om å bli værende i Trondheim. Litt som en tilflytta østlending som plutselig har blitt lokalpolitiker. Kampanjen går ganske trått.

Det hele henger sammen med at folka rundt meg har begynt å prate om tida etter studiene. De skal til Oslo, sier de. Byen er som en magnet på unge voksne som ikke er gira på å flytte hjem helt enda. Jeg har prøvd å grave i grunnene. «Bedre vær», sier noen. Vi ler. Det virker som noe de sier i mangel på bedre grunner. «Dama vil dit», sier en annen. «Lite å gjøre med det», svarer jeg og sukker i singelkrisa.

De ærligste sier det som det er: «Alle andre skal til Oslo». Norske bygdepolitikere som investerer millioner for å motvirke flyttestrømmen, har lite å hamle opp

med mot frykten for å bli etterlatt. Og kanskje har de et poeng? Jeg finner fram en notatblokk og lister opp grunner for og mot. Oslo mot Trondheim. «Du veit jeg burde flytta ut på landet og dyrka frykten for å bli glemt», synges det i en låt av Odd Nordstoga. Jeg bytter ut «landet» med «Trondheim» og skriver «fomo» i blokka. Ett poeng til Oslo.

I Morgenbladet leser jeg om norske småbyfestivaler: «Lykkeligere som liten», skrives det. Det er på de mindre plassene de har det best, noterer jeg. Ett poeng til Trondheim. Jeg deler ut noen raske poeng. Fornebubanen, Bislett kebab og Spania uten mellomlanding – tre poeng til Oslo. Justin Bieber og vm på ski – to poeng til Trondheim. Det er ikke det at jeg har noe imot Oslo. Jeg skjønner greia. Alt er større og bedre i hovedstaden: kulturlivet, bylivet og karrieremulighetene. Oslo er klassereisens naturlige retning. Jeg deler drømmen.

At leieprisene er feberhøye svelger vi med ungdommelig naivitet. Samtidig er jeg redd for alt jeg kommer til å miste hvis jeg flytter. Jeg er redd for at Trondheim var det som holdt oss sammen. «Vi holder jo kontakten i

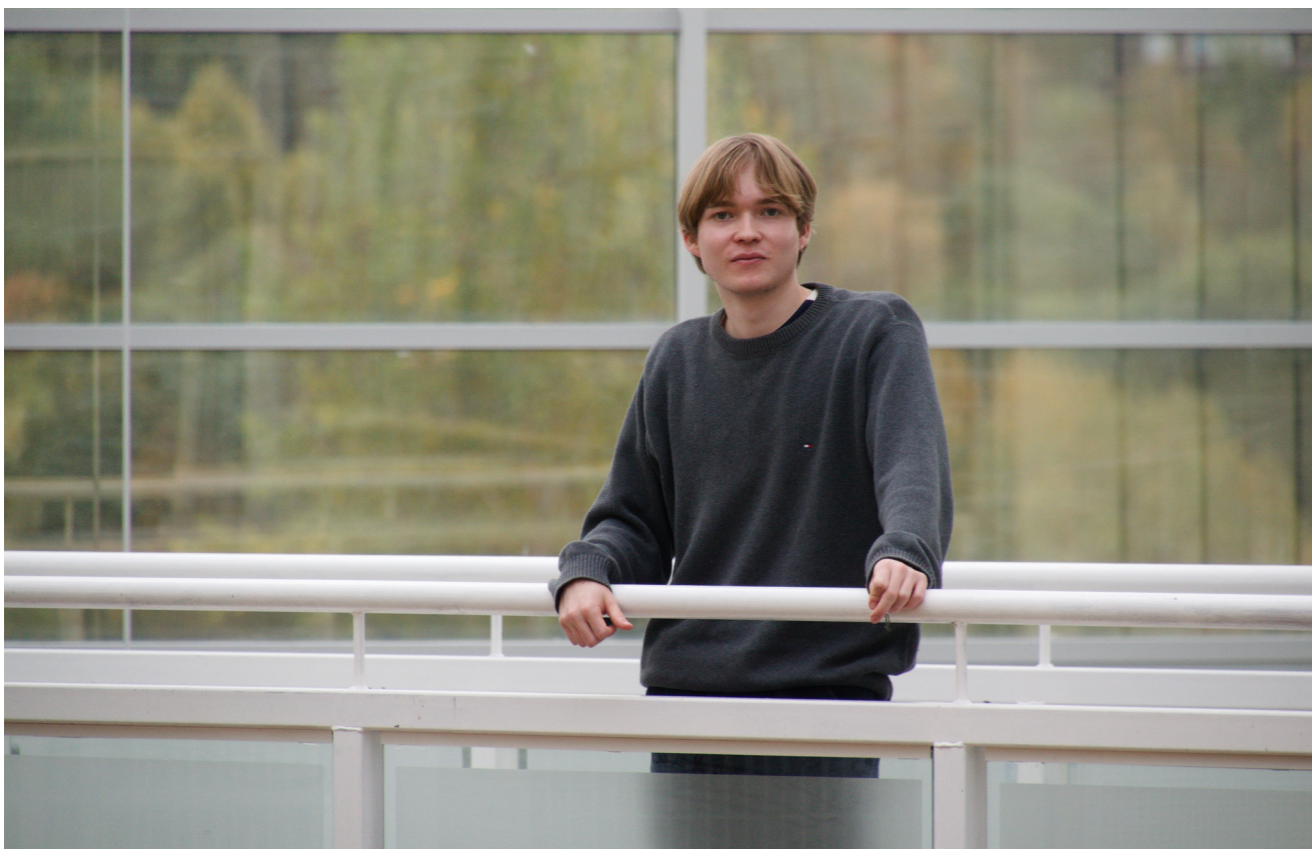
Oslo», sier studievennene. «Joda», svarer jeg. «Vi gjør vel det», selv om jeg veit det ikke blir det samme. Byen er større, avstandene lengre og voksenjobbene enda litt mer voksne enn andre plasser. «Tenk så fett vi kunne hatt det om alle studentene bare ble værende», sier jeg. «Joda, men vi skal til Oslo», sier de. «Bare noen år, så vi får en myk start på voksenlivet», sier jeg. «Ikke for alltid», legger jeg til. «Vi skal til Oslo», mumler de. «Husker du første gang vi var på Samfundet?», prøver jeg. «Og den gangen vi bada i Nidelva på vei hjem fra byen? At du møtte dama di på Huset og traff venner for livet? For et liv!»

De skal til Oslo, og kanskje har de et poeng. Jeg ringer mamma og spør hvordan det er når alle du er glad i plutselig flytter fra deg. Jeg tror jeg har skjönt det nå. Ti poeng til Oslo. Jeg skulle bare ønske vi kunne tatt vare på trondheimslykken noen år til.

LEIETAKERRETTIGHETER

- EN GODT BEVART HEMMELIGHET

TEKST: Mathea Alten-Ronæss og Johanne Stokland | ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

SÅRBARE: Nye studenter har lett for å bli utnyttet på leiemarkedet
FOTO: Toby John Varhaugvik

Studenttilværelsen er for mange det første møtet med voksenlivet, men hva vet studentene i Trondheim om leierettighetene sine?

Ferske studenter og unge voksne er lette for utleiere å utnytte. Dette sier Kim Arne Hammerstad seg enig i. Hammerstad er medie- og kommunikasjon-sansvarlig for firmaet Beste advokat.

– Leiemarkedet består av mange som er helt ferske i voksenlivet og mange uprofesjonelle aktører, noe som gjør at sjansen for at folk blir lurte og lurer, er større her enn på mange andre markeder. Ylva Mørseth går tredjeåret på en

bachelor i statsvitenskap og leier for første gang i Trondheim. Hun er usikker på hvilke rettigheter hun har som leietaker.

– Hvis det skulle oppstå noe, er jeg ikke sikker på hva jeg hadde hatt krav på.

Mørseth er ikke den eneste som ikke vet hva hun skal gjøre hvis det oppstår problemer med leiligheten. Statsvitenskapsstudent Anie Olsen opplevde at kjøleskapet ikke fungerte på en hel måned; som

erstatning tilbød utleier en billigere månedsleie.

– Det er jo obligatorisk å ha et eget kjøleskap til maten sin, så det er på sin plass med billigere månedsleie. Dette var likevel ikke noe jeg tenkte på å spørre om selv.

Hammerstad sier at leietaker kan holde tilbake deler av månedsleien dersom det er betydelige mangler i forhold til det som står i kontrakten.

LANG TID: Aarekol har erfart at utleier tar seg god tid
FOTO: Anne van den Hooven

Litt detektivarbeid er nødvendig

Når en skal signere ny leiekontrakt, kan det være lurt å undersøke utleier på forhånd; Hammerstad anbefaler nettsiden proff.no.

– Hvis du får et treff på et utleie- eller eiendomsfirma, tyder det på at utleieren er proffere enn snittet, noe som i mange tilfeller kan være positivt. Det er uansett lurt å google utleier.

Både energi- og miljøstudent Birgitte Skaar Strand og geografistudent Tone Linnea Rattvelt Pihl brukte google til å sile ut dårligere utleiere.

– Vi stalka utleieren litt, sier Pihl og ler.

Kompisene Emil Andreas Nærby Aarekol og Isak Østhus Jordal har hatt litt negative erfaringer med å leie. Aarekol går første året på energi og miljø og Jordal går femte året på marin teknikk. De har begge opplevd at skader i leiligheten ikke blir reparert.

– Ting tar tid her i Norge, sier Jordal.

Hull i vegg, verandadører som ikke åpnes og rennende kjøleskap er noen av problemene guttene nevner. Det har blitt klaget til utleieren, men ingenting har blitt gjort. Slike

hendelser kan forebygges med å finne en utleier med et godt rykte.

– Jeg undersøkte etter at jeg hadde signert og fant ut at utleieren hadde ganske dårlige anmeldelser, forteller Jorda.

– Vet ikke om jeg har kontrakt akkurat nå

Mange studenter er usikre på om det er lov med muntlig kontrakt.

Maja Angeltveit tar en bachelor i geografi og er den eneste av de intervjuede studentene som tror at muntlig kontrakt er lovlig.

– Det er sikkert lov, med tanke på å for eksempel leie hos familie, men det burde ikke være lov.

ETTER SIGNERING: Jordal kom ikke på å undersøke før kontrakten var signert
FOTO: Anne van den Hooven

Hammerstad forteller at muntlig kontrakt er lovlig, men han advarer sterkt mot å gå med på det.

– Dersom det skulle oppstå en konflikt underveis i leieforholdet, blir det ord mot ord, og da stiller ofte leietaker svakt.

Samtidig kan det virke lettere å kun ha en muntlig kontrakt dersom man leier hos noen man kjenner. Sara Brown Bergly går femte året på kybernetikk og robotikk. Hun leier hos en venninne og har muntlig kontrakt.

– Jeg vet ikke om jeg har en gyldig kontrakt akkurat nå, forteller hun smilende.

– Han var rett og slett litt sleip

Noen opplever at utleier gjør ulovlige handlinger som ikke er åpenbare for det utrente øyet.

– Leietakere i Norge har et godt rettsvern, men dessverre benytter de færreste seg av de mekanismene og godtar veldig mye fra utleierne som i beste fall er i en juridisk gråsoner, forklarer Hammerstad.

Jacob Lysell Amundsen studerer film og videoproduksjon. Amundsen pleide å leie privat under utleiers hus og opplevde flere uheldige hendelser.

– Vi bodde tett på utleier, og han tok seg litt friheter med å sende melding like før han stakk hodet innom leiligheten. Han kunne komme klokken åtte om morgenen, så han var rett og slett litt sleip.

Hammerstad forklarer at det ikke er greit at utleier kommer innom uten å gi beskjed på forhånd. Han mener at det er god praksis av utleier å melde fra for eksempel en uke i forveien.

Ingrid Omdal studerer kommunikasjonsteknologi og digital sikkerhet. Hun måtte gi beskjed da utleier prøvde å øke leien for andre gang på ett år.

UTLEIER TOK FEIL: Omdal erfarte at det lønner seg å si ifra.
FOTO: Privat

STALKING: Rattvelt Pihl og Angetveit anbefaler å undersøke utleier.
FOTO: Toby John Varhaugvik

USIKRE: Mørseth og Olsen er ikke sikre på deres rettigheter.
FOTO: Toby John Varhaugvik

IKKE MUNTLLIG: Hammerstad fraråder på det sterkeste å ha muntlig kontrakt
FOTO: Álvaro Ramos Izqueierdo

– Jeg stusset litt på mailen om økning i leien, ettersom jeg syntes jeg hadde hørt at det ikke var lov å øke mer enn én gang i året. Utleieren tok til seg Omdals beskjed og beklaget feilen.

– Det har jo ordnet seg, men det er vanskelig å vite om det var med hensikt eller ikke, forklarer Omdal.

«Jeg har sikkert rettigheter»
En gjenganger blant studentene vi har snakket med, er at de færreste kjenner til sine rettigheter som leietakere. Mangelen på kunnskap kan føre til at flere studenter ikke tør å si ifra.

– Man tør ikke å kreve. Mange føler seg nok litt kravstore, selv om

det egentlig er ting man har rett på, sier Ylva Mørseth. **UD**

HAMMERSTADS TIPS FOR ET GODT LEIEFORHOLD

- Les kontrakten godt nok, og ikke flytt inn i en leilighet uten å signere kontrakt i det hele tatt.
- Muntlig kontrakt er ikke anbefalt
- Man har uansett en oppsigelsestid på minst tre måneder
- Det er ikke lov å bli kastet ut på dagen. Utleieren har én måneds meldefrist før utkastelsen kan gjennomføres
- Leieavtalen bør inneholde detaljer om hva som er inkludert i leien, hvor lenge perioden gjelder, hvem som skal betale strøm og internett og naturligvis den månedlige leiesummen.
- Depositumet utgjør en viktig rettighet for deg som leietaker. Det gjør både deg og utleier økonomisk bundet ut over kontrakten, noe som bidrar til en ekstra sikkerhet for deg.
- Dokumenter skader og slitasje som er i leiligheten før du flytter inn. Mange havner i en

- vanskelig situasjon når de skal flytte ut og risikerer å bli trukket i depositum for skader eller slitasje som de ikke er skyld i.
- Sjekk om rømningsveier er frie og at leiligheten er godt utstyrt med røykvarsler, brannslukningsapparat og lignende. Hvis noe av dette utstyret mangler, er det utleiers ansvar å skaffe
- Det er lurt å sjekke om leiligheten har fukt- eller råteskader. Hvis man ser misfarging på gulv eller vegger på visning, er det lurt å spørre utleier hva det er og om det er satt i verk tiltak mot det. Fukt og råte kan være skadelig å oppholde seg i over lengre tid.
- Gjør en bakgrunnsjekk på utleier.
- Hvis det er betydelige mangler i forhold til den avtalen dere har skrevet under, kan leietaker

holde tilbake leien. Det kan for eksempel være et rom du ikke har tilgang til (for eksempel et bad eller kjøkken som er under oppussing) eller lignende.

MATSPALTE

Biff bearnés med trøfler og pils

Er du lei av at Under Duskens matspaltister reduserer deg til en fattig student med dårlig tid? Her får du dyr, dugg mat som tar lang tid å lage. Fordi du fortjener det.

TEKST OG FOTO: Halvor Elverum

Dropp to drinker på byen til helgen, sett av fredagskvelden og unn deg et bedre måltid. Tenk på en dyr ting, og forsikre deg selv om at denne kvelden i hvert fall er billigere. Du kan skamme deg i morgen.

INGREDIENSER:

- 150 g biff (entrecôte)
- 6–7 småpoteter
- En halv bunt asparges
- Ferdiglaget bearnéssaus med trøfler (fås hos din lokale kjøpmann)
- Setersmør
- 5 dl salt (grovt)
- Noe dyrt å drikke

FREMANGSMÅTE:

1. Sett pilsen kaldt.
2. Sett ovnen på 200 grader. Fyll bunnen av en form med grovkornet salt, prikk potetene med en gaffel og legg dem oppi. Strø litt salt over og la potetene steke i 45 minutter.
3. Varm bearnéssausen i en kjele på lav varme.
4. Smelt setersmør og stek biffen i en stekepanne på høy varme. Krydre med salt og pepper.
5. Skru ned varmen og stek aspargesbønnene møre.
6. Legg opp saltbakte poteter, biff og asparges på en tallerken. Hell over bearnéssaus og knekk en flaske av favorittølet ditt. Vel bekomme.

Trondheims dårligste fotballag

TEKST OG FOTO: André Torvestad | ILLUSTRASJON: Gabriel Callanan

Klar sisteplass i 7dentligaens 5. divisjon med 1 poeng og 92 innslupne mål på 14 kamper. Påfyll IL er Trondheims dårligste studentfotballag.

Våren ble et tøft møte med studentfotballen for Påfyll. Laget kom tilbake til 7dentligaens 5. divisjon etter en pandemipause og fikk fort kjenne på nivået. Det endte med en klar sisteplass, 1 poeng, 92 baklengs og 15 poeng opp til neste plass på tabellen. I år stiller de med nye lagledere, ny taktikk, men like stort engasjement. De er Påfyll IL, og i år vil de vinne én kamp.

– I år er målet å vinne én kamp. Det ble jo én uavgjort forrige sesong, og det var en skikkelig morsom kamp, forteller Eskil Grova.

Eskil Grova, Axel Skare Orgeret og Felix Søreide står på kunstgressbanen Eberg i forkant av en sen onsdagskamp mot Omfanget FK. De er lagledere for Påfyll, som innebærer å organisere laget og sørge for at det alltid er nok spillere på kamp. Laget består hovedsakelig av frivillige fra Kafé- og serveringsgjengen (KSG) på Samfundet.

– På Facebook er vi 280 stykker, på kamp er vi 8. Det er en kjerne som alltid kommer og et par overraskelser.

“Da slipper vi bare inn et mål, så vi får ballen tilbake”

Ofte tar noen med en kompis, noe vi synes er veldig trivelig, sier Eskil.

For å ha det gøy sammen er det viktigste for dette laget. De vil være et lavterskeltilbud hvor de forskjellige gruppene innad i KSG kan bli kjent med hverandre på en annen arena enn rundt bardisken.

– KSG er jo veldig stort, så det er morsomt med et felles, edru samlingspunkt. Man blir kjent med folk på tvers av grupper, som er veldig gøy, forteller Felix.

Spentige taktikere

Simen Meggelæ Pedersen og Peder Brandstorp Sanden har begge vært med fra forrige sesong og trives svært godt i Påfyll. Simen har rollen som førstekeeper i kampen mot Omfanget, en rolle han begynner å vokse inn i.

– Dette er min andre kamp som keeper. Jeg står fordi foten min ikke er helt 100 prosent. Det ble seks baklengs forrige kamp, men jeg er en god keeper, forteller Simen.

På tross av baklengs får han skryt av lagkamerat Peder, som synes han gjør en god jobb som Påfylls førstevalg i mål.

HEIAGJENG: De tipper 10–1 eller 6–3 til Påfyll. Realistisk 3–1 til Omfanget.

– Du gjør en god jobb i forhold til andre keepere jeg har spilt med, skryter han.

De synes at årets sesong egentlig har vært ganske god, men at de har hatt en del uflaks. De har tross alt to mål, påpeker de. De har også en klar plan for hva de gjør dersom laget mister ballen.

– Da slipper vi bare inn et mål, så vi får ballen tilbake, spøker Simen.

Trondheims beste heiagjeng

Når man er Trondheims dårligste fotballag, trenger man naturligvis Trondheims beste heiagjeng om man skal hevde seg. Til kampen mot Omfanget består den av Sara Tezera, Sofie Ryan Pharo og Liva Rindom Tofte.

– Vi er her fordi vi elsker fotball. Og Påfyll, sier heiagjengen.

De slår seg ned på sidelinjen med en kanne te, klare for å heie Påfyll til seier. De håper på en skikkelig storseier i dag og tipper enten 10–1 eller 6–3 til Påfyll.

– Men realistisk: 3–1 til det andre laget, sier Liva og ler.

Miraklenes tid er kanskje ikke forbi

Under oppvarmingen er det en leken stemning i luften. Påfyll-gutta er tydelig påskrudd. Lagleder Eskil er optimistisk.

– I dag er det onsdag, da er vi i toppform, sier han.

Kampen er i gang og begge lag er heltente. Det krises ute på matten, og Påfyll begynner kampen godt. Dessverre slipper de inn det første målet. Det kan se ut til å bli nok en

TREKLØVER: Disse laglederne jobber hardt for å ta Påfyll IL til nye høyder.

overkjøring – men Påfyll har andre planer.

De hever seg etter baklengsmålet og gir seg ikke før de har puttet to baller i Omfangets nett. Optimismen spres i laget. Selv ikke et påfølgende uheldig baklengsmål kan stoppe den. Uavgjort til pause, positive tendenser. Kan det gå?

– Nå tar vi det rolig og spiller ball. Vi tar denne, sier Axel i pausen.

Et nytt Påfyll tar form

I forkant av årets sesong er det blitt gjort flere endringer. En tøff første sesong i den nådeløse 7dentligaens 5. divisjon gjorde at de måtte tenke nytt. En ny trekløver tok over som lagledere for å få skuta på rett kjø. Det var ingen enkel jobb de tok på seg, men det hadde allerede ved sesongslutt vært optimisme å spore.

– Mot slutten av sesongen hadde vi en kamp med 20 spillere og 15 stykker i heiagiengen, forteller Axel.

De skulle likevel tidlig få en tøff beskjed: Fjorårets toppscorer skulle på utveksling. For å bøte på tapet tok laglederne selv ansvar og meldte seg på Trondheim halvmaraton. Det skulle raskt gi resultater.

– Vi blir ikke slitne like fort og har bedre kondis, poengterer Felix.

Dette har ført til en endring i spillestil for årets lag. De orker mer. I tillegg har tapet av stjernespiessen gjort at de må holde ballen mer i laget for å skape sjanser.

– Det er 2-3-1 med defensive vinger. Rigid forsvarslinje. Tapet av

GOLAZO: Duoen feirer etter å ha kriget ballen inn i motstandernes nett.

toppscoreren gjør at vi ikke bare kan sende ballen til ham lenger. Vi spiller mer ball enn tidligere, sier Axel.

Bedre fysisk form og fokus på forsvarsspill har gitt tydelige resultater. Før kampen mot Omfanget har de kun sluppet inn 13 mål på 3 kamper – et gjennomsnitt på bare 4,3 per kamp, ned fra 6,8 i forrige sesong.

Jo, da, miraklenes tid er forbi

Det blir en real kalddusj bare et par minutter inn i andreomgang når Omfanget tar tilbake ledelsen. Ble presset for stort? Lagleder Felix ser nervøst ut mot matten fra sidelinja før han kommer med noen velvalgte ord til gutta.

– Kom igjen, vi snur dette, roper han ut mot laget.

Han tar feil. De slipper inn tre mål til, men skårer også ett mål selv.

Kampen ender med 6–3 til Omfanget, og man skulle tro laget var frustrerte etter kampen. Det er de ikke.

– Kom igjen, tid for lagbilde, roper laglederne.

De får en av motstanderne til å ta et bilde av dem mens de roper og ler, selv om det ikke gikk denne gangen heller.

Rekruttering til alle døgnets tider

For dette laget er det ikke fotballen som er viktig, men å ha det gøy på banen. For laglederne er det viktigste å skape engasjement rundt laget, og at så mange som mulig vil være med og spille fotball.

– Det er ikke så viktig om du er med i KSG eller om du er student. Vi vil bare ha engasjement, forteller Axel.

For dem er hver kamp der de klarer å stille et lag, en seier i seg selv. Dette krever innsats fra laglederne. Alle som er tatt opp i KSG i år, har fått informasjon, forteller de. De driver også med aktiv rekruttering til alle døgnets tider, forklarer Axel.

– Det gøyeste er når man i fire-fem-tiden på en lørdag klarer å overtale noen til å bli med på kamp, og de faktisk dukker opp, sier han og ler.

De understreker at det ikke kreves noen forkunnskaper for å bli med å spille. Dette er et lavterskeltilbud for alle som er glade i fotball.

– Alle skal faktisk med. Det er mottoet vårt, og det får vi også til, sier Eskil. **UD**

PEP TALK: Axel går for en motivasjonstale i ren Guardiola-stil.

Hete er kun bra når en kan ligge på stranden eller ved bassenget. Når du skal presse deg ned i en Formel 1-bil med drakt og hjelm, er det nok heller ekstremt ukomfortabelt

Formel 1-løp er et enormt sirkus som bringer med seg millioner av publikummere og kroner. Derfor kan ikke disse avlyses, selv når forholdene tilsier at de burde.

Dermed var ikke den ekstreme heten i Qatar under det nylige Grand Prix-løpet verdt å stanse hele løpshelgen for. Dette resulterte i sjåfører som følte seg syke, som

kastet opp i hjelmen og som til og med småbesvimte på oppløpene.

Det er ikke vanskelig å forstå at en sport, hvor hastigheten overskrider 300 kilometer i timen, ikke er ufarlig. Under disse forholdene er det et under at ingen ble skadet.

Det er ikke Fia sin skyld at det var varmt, selvsagt. Det var lignende problemer i både Singapore og Miami. De kan ikke noe for at temperaturen aldri falt under 36 varmegrader, men en burde noen ganger spørre seg om det burde taes hensyn til at noen steder i

verden ikke er egnet for å være vertskap for visse idretter.

Med stadig flere løp i områder med ekstrem hete burde en vurdere om ikke grådigheten har kommet i veien for helse. Fia og Qatar får denne gangen rødt kort for å gjentatte ganger prioritere penger over personalet.

RØDT KORT OG GULLBALL

TEKST: Kristoffer Ramsøy Fredriksen | ILLUSTRASJON: Tallak Lie

Nylig markerte vi verdens dagen for psykisk helse, en nødvendig markering for å fjerne stigmaet rundt en usynlig pandemi.

Stadig flere føler seg ensomme, stadig flere kjenner at de ikke strekker til og stadig flere føler at de ikke passer inn. Dette er en vanskelig tematikk å fremstille på under to minutter, men det

klarte Norwich City FC i sin nyeste reklamefilm.

Videoen, som er lagt ut med teksten «noen ganger så er det åpenbart hvem som sliter, men noen ganger er tegnene vanskeligere å se», fremstiller en mann som følger halvhjertet med på kampene til laget. Han reagerer sent når det blir mål og klapper forsiktig.

Det neste vi ser, er denne stille mannen som en dag kommer alene på kamp, før han henger skjerfet over setet ved siden av. Denne glade, vennlige fyren som tok vare på dem rundt seg, er borte.

Så takk, Norwich City, for å ha gitt oss en sterk påminnelse om å ta vare på dem rundt oss, uansett hvor godt vi tror de har det.

Ved siden av ham sitter alltid kompisene. En glad og lystig mann, som hele tiden tar rundt kameraten sin og spør hvordan han har det. Og i en scene som kommer til å sitte i meg lenge, gir han fra seg skjerfet sitt til den mer innesluttete mannen.

Nyheter på Tiktok – manipulert eller opplyst?

Flere og flere bruker sosiale medier som kilde til nyheter. Professor frykter store konsekvenser for nyhetsmediene.

TEKST: Christian Hayes Vigerust | FOTO: Pia Arntsen | ILLUSTRASJON: Lea Lavland Longva

For mange er nok sosiale medier, deriblant Tiktok, et sted for underholdning: korte videoer med underholdende innhold vi skroller gjennom mens timene går. Sindre E. Marstein sier til Nettavisen 5. september at Tiktok også har blitt en plattform for politisk innhold, men at denne bruken er veldig skjevfordelt. Mens Erna Solberg sin Tiktok-konto har over 35 000 følgere, så har Jonas Gahr Støre sin ingen, ettersom kontoen ikke eksisterer. Det store spørsmålet er om slike skjevfordelinger kan ha noen betydning for samfunnet. Til Aftenposten tidligere i høst sa Sinteforsker Petter Bae Brandtzæg at Tiktok og andre sosiale medier ikke bør undervurderes. Dette med tanke på deres innvirkning på unges politiske engasjement og mobilisering. Hva har det egentlig å si at vi får nyhetene våre fra sosiale medier?

Er Tiktok greia vår, liksom?

Kommer sosiale medier til å bli en betydelig plattform for nyheter og politisk informasjon?

Ja, ifølge professor i mediesosiologi Melanie Magin ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap på NTNU.

– Bruken av sosiale medier som kilde til nyheter og politisk informasjon har økt, fortsetter hun.

Fra forskning vet man at folk holder på vaner for hvor de får nyheter gjennom hele livet. Sagt på en annen måte vil de over 60 år fortsette å lese i den gode, gamle papiravisen, mens de unge mest sannsynlig vil fortsette å bruke sosiale medier som nyhetskilde.

Det er kanskje ikke rart at vi har begynt å bruke sosiale medier til nyheter. Like greit å få nyheter der en bruker mesteparten av tiden sin. Men det er kanskje mer bemerkelsesverdig hvordan denne nye trenden kan synes å drastisk ha endret vår atferd relatert til å skaffe seg nyheter. Fra å aktivt oppsøke nyheter i avisen så blir heller nyhetene servert til oss i ny og ne mens vi trener tommelen.

Dette kan ha positive samfunnsmessige effekter, ifølge Magin. At samfunnsborgere blir eksponert for nyheter de ellers ikke hadde sett, er noe som kan øke mangfoldet av nyheter folk leser. Nordmenn får generelt nyheter på en rekke ulike måter og ser ut til å være ganske robuste mot økt polarisering.

– Sosiale medier kan på den måten utgjøre bidrag til mangfoldet av nyheter, forklarer Magin.

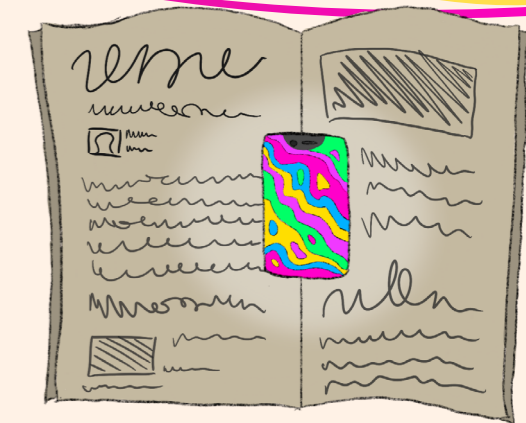
Kun fordeler, ingen ulemper?

Nyheter på sosiale medier har nok kommet for å bli. Statistisk sentralbyrå anslø i 2022 at rundt 25 prosent av unge i alderen mellom 20 og 24 år får nyheter på sosiale medier.

– Er sosiale medier noen god erstatning for den tradisjonelle avisen?

– Hvis spørsmålet er om journalistikk kan erstattes av sosiale medier, så er svaret helt klart nei. Når demokratiet skal fungere, trenger det journalistikk, svarer Magin.

Hun forklarer videre at på plattformer som sosiale medier er det vanskelig å gjenkjenne og huske kilden til informasjon. Selv om selve informasjonen ikke ble produsert på Tiktok, sier vi fortsatt «jeg har lest på Tiktok at». Magin mener det utgjør en sårbarhet for desinformasjon, også kjent som falske nyheter, når vi ikke husker hvor informasjonen kommer fra, men bare hvor vi så den.

En annen utfordring med sosiale medier som nyhetskilde som Magin påpeker, er at det ikke finnes noen redaksjonell kontroll over innholdet som publiseres. Nyhetsmedier har journalister og redaksjoner som sjekker nyheter. Det er deres jobb, og de har et samfunnsoppdrag og forpliktelse til å gjøre det. Magin fortsetter med å forklare at demokratiet trenger journalistikk fordi den sikrer oss troverdig, mangfoldig informasjon. Det gjelder ikke for sosiale medier: De har ikke noe lignende samfunnsoppdrag eller forpliktelser.

– De er mest opptatt av å tjene penger. Derfor vises innhold de kan tjene penger på, altså innhold som generer mest klikk, likes, reaksjoner og delinger, sier Magin.

Det som bekymrer Magin mest, er at nyhetsmedier har begynt å tape reklamepenger til sosiale medier, kombinert med at mange ikke er villige til å betale for nyheter fra nyhetsmedier. De medfølgende økonomiske problemene kan på lang sikt true tradisjonell journalistikk.

Litt betryggelse

Med en økning i bruken av sosiale medier som nyhetskilde blant unge kan man bli usikker på hva som er fremtiden til den tradisjonelle avisen. Magin kan likevel betrygge oss om at inntil videre er nordmenn flinke til å bruke et mangfold av nyhetskilder. Tradisjonelle nyhetsmedier – spesielt nettaviser – er fortsatt sentrale nyhetskilder, også blant unge. **UD**

DEMOKRATIET TRENGER JOURNALISME: Professor i mediesosiologi Melanie Magin mener sosiale medier ikke kan erstatte tradisjonelle nyhetsmedier.

DEN ANARKISTISKE KARDEMOMME BY

TEKST: Peder Bergset Botten og Sofie Bergset Janols | FOTO: Matias Straume Mørland

På Svartlamon finst ein gjeng på litt over 200 folk som er leie av å betala dyrt for det mest grunnleggjande i livet: ein stad å bu.

To av desse er studentane og kollektivbuarane Sebastian Togstad og Maria Holm Thomsen. Sebastian kan fortelje at miljøet på Svartlamon er særleg sosialt.

– Eg plar å seia at viss eg skal heim frå bokkaféen, lyt eg alltid rekna fem minutt ekstra, for ein møter alltid nokon ein kjem til å stoppa og snakka med, seier Sebastian Togstad.

I dette nabolaget aust i Trondheim spring høner ikring medan nokon står og lukar i bedet sitt. Boligstiftelsen Svartlamon omtalar det sjølv som «Noregs fyrste byøkologiske forsøksområde». Sidan 80-talet har dei bygd opp ein frodig, økologisk bydel som slår i hop det urbane kulturlivet i byen med det varme samhaldet på bygda.

SAMHALD: Kollektivbuar Sebastian Togstad fortel at alle hjelper kvarandre på Svartlamon.

Til dufta av nybryggja kaffi forklarar Sebastian at bydelen med om lag 240 innbyggjarar er ein del av den tredje bustadsektoren. Det vil seia korkje privat eller offentleg, men driven av ei ikkje-kommersiell stifting.

– Det gir ei ganske billig husleige, som gjer at folk kan leva med litt lågare inntekt og framleis ha det relativt ok, forklarar Sebastian.

Eit nettverk utanfor studentmiljøet

Sebastian og Maria tek høvesvis årsstudium i kunsthistorie og

bachelor i biletkunst. Dei fortel til at det er mange kunstnarar, musikarar og aktivistar som bur her. Når dei blir konfrontert med valprogrammet til Norges kommunistiske parti (NKP) som ligg på asfalten på veg inn i nabolaget, ler Sebastian.

– NKP er ikkje heilt oss, seier dei.

Maria stadfestar at valprogrammet nok ligg igjen frå då NKP dreiv valkamp for nokre veker sidan og ikkje er heilt representativt for Svartlamon.

– Men litt venstreradikale anarkist-vibbar er det, legg Sebastian til.

Han synest at å bu der er litt som å bu i Kardemomme by.

– Alle skal hjelpe kvarandre der det trengst, og me fylgjer Kardemomme-lova. Ein vaknar om morgonen, går ut og helsar på dei ein møter på. Viss ein har eit problem eller manglar noko, er det berre å spørja nokon.

Her bur folk i alt frå typiske gamle, trønderske arbeidarhus til flyttbare mikrohus. Nokre bur åleine, andre bur saman med familien og somme i kollektiv.

Det høge trehuset som Sebastian og Maria bur i, er eit av dei nyare i området og husar både studentar og andre borgarar.

–Det er eit heilt unikt miljø her. Det er godt at ikkje det einaste nettverket ein har i byen, er knytt til studiet, seier Sebastian.

KARDEMOMMELOVA: Eit viktig prinsipp på Svartlamon.

Maria fortel at det var eit godt miljø å koma inn i for ho som har flytta til Trondheim frå Danmark.

– Etter ei stund i vanleg studentbustad var det deileg å koma til ein plass som kjennest meir som heime.

SKEIVT: Colin Bojer kallar miljøet på Svartlamon veldig trygt og gir den skeive rørsla litt av forteneista.

Bebuarmøte og dugnad

På Svartlamon vert ein kjende på anten dugnadar, arrangement eller dei månadlege bebuarmøta. Her vert ein einige om kva som skal gjerast når og kven som skal gjera det. Ein pratar om kva folk treng og kva slags aktivitetar og arrangement ein skal ha.

– Me vel ein leiar for kvart enkelt møte, og elles er det flat struktur.

Sebastian innrømmer at flat struktur med 240 møtedeltakarar kan vera litt kaotisk til tider, men at alle greier å vera strenge med seg sjølv, og at dei kjem i mål.

– Dessutan er kaoset noko av sjarmen. Ting vert i alle fall gjorde, og då er det på eige initiativ.

På nettsida til Svartlamon skriv dei nemleg at viss du vil ha noko gjort, so gjer det sjølv! Eitt av grunnprinsippa her er at alle tek initiativ, at alle bidreg med noko, og at ein sjølv fiksar ting. Dette held leiga nede og livet i gang. Sjølv er Sebastian aktiv i Ivar Matlaus bokkafé og Maria i Galleri blunk.

– Viss du bur her, ver ein del av Svartlamon, ikkje berre eksister her, oppfordrar Maria.

Samtidig seier dei at Svartlamon ikkje er eksklusivt for dei som bur

her. Du kan vera del av Svartlamon, vera friviljug her og delta, sjølv om du bur andre stadar. Det var slik dei båe tok dei fyrste stega inn i miljøet.

Bydelen med hagescener og veggmåleri

Her – i eit lappeteppes av hus og hagar, drivhus og verkstad, leikeplassar og heimesneke hagescener – finn både barnefestival og Eat the Rich stad årleg.

Nokre stadar er husa moderne eller bygde av gjenvunne materiale. I ei anna gate er husa gamle arbeidarbustadar i tre, typiske for Trondheim. Sebastian fortel at desse hadde vore forlatne lenge då dei fyrste okkupantane kom på 80-tallet.

I den same gata finn me ein husvegg med eit gigantisk veggmåleri signert av Håkon Bleken og Håkon Gullvåg. Sebastian fortel at måleriet frå 1996 har vorte viktig i kampen for å verna Svartlamon.

– Bleken og Gullvåg skjenkte måleriet som gåve til Trondheim sine innbyggjarar. På den måten er kvar og ein av alle Trondheims innbyggjarar nøydd til å gjeva sitt samtykke før dette huset kan rivast.

Å veksa opp på Svartlamon

Me går vidare forbi ein barnehage, ein gratisbutikk og eit spiseri før me kjem til Ivar Matlaus bokkafé. Mellom bøker og brosjyrar sit Colin Bojer, som studerer master i kunsthistorie. Colin har budd på Svartlamon sidan 1997 – det vil seia mesteparten av livet. Foreldra var sjølve studentar då dei flytta hit.

– Det er som å veksa opp i en bydel med bydgestemning. Alle kjende alle, og ein kunne leika fritt og trygt ute i gata. Det var alltid augo som fylgde med og passa på.

No som hen har vakse opp og sjølv er student, set Colin pris på at leiga på Svartlamon tillèt hen å leva på studentbudsjett. Hen er òg takksam for at ein kan ta eigarskap

HEIMEKOSELEG: Dei som bur på Svartlamon kan i stor grad gjere husa og leilegheitane til sine egne. Her i stova hjå Sebastian og Maria

ØKOLANDSBY: På Svartlamon står gjenvinning i sentrum, til dømes ved bygging av bustadar.

OPPVAKSEN PÅ SVARTLAMON: Masterstudent i kunsthistorie, Colin Bojer, har vakse opp på Svartlamon.

til bustaden, hengja opp ting på veggane – gjera huset til ein heim.

– Og det er eit veldig trygt miljø – kan henda fordi det òg er veldig skeivt. Det er ein plass der mange rett og slett kjenner seg meir heime.

Kampen for tilværet

Ute kan ein sjå ein plakat som oppfordrar til å stoppa Bane Nor si planlagde riving av bygget som bokkaféen, Galleri blunk og fleire andre friviljuge organisasjonar held til i. Dette for å byggja ut togsporet nokre meter unna til eit dobbeltspor.

– På alle kantar er det utbyggingsprosjekt som har lyst på ein bit av Svartlamon, fortel Maria.

Hoforklarar at du er nøydd til å vera interessert i byutviklingspolitikken i Trondheim for å bu her.

– Svartlamon er ein viktig bydel! Spesielt for kunst- og musikkmiljøet, som har sterk tilknytning her.

Sjølv om Svartlamon sikra seg ein 35 år lang leigecontrakt med kommunen i fjor, har historia til bydelen vore prega av kampen for å få vera der. Den kampen held fram, ifylgje Maria.

– Det er viktig for oss som bur her å taka vare på Svartlamon.

Det som kjem etter revolusjonen

På spørsmål om dei har høyrte om nokon liknande plassar, svarar Sebastian at Svartlamon er unikt i Noreg.

– Christiania i København liknar litt, men det er jo hakket meir ekstremt der.

Ein likskap er endå at båe er bygde på anarkisme, forklarar Sebastian. Ikkje den ekstreme varianten med molotovgranatar, men det idylliske som kjem etter revolusjonen: eit samfunn der folk bryr seg om kvarandre og bidreg.

Som for å understreka poenget stoppar kollektivbuarane ei vaksen dame som går forbi. Dei har høyrte at ho treng folk til ei arbeidsgruppe og melder seg til å hjelpa til. **UD**

Vi håper du har plass

KARI JOHANNE SØRENSEN
BØCKMANN
UKEsjef

FOTO: Foto.samfundet.no

ASTRI ELGETHUN
Leder av studentersamfundet
Trondheim

Illustrasjon: Hedda Spro Larssen

Å sitte hjemme, kanskje litt fysen på å finne på noe, men uten et sted å dra. Man skroller på telefonen for å få tiden til å gå og ser en story. Flere av dem man tenker på som sine nærmeste venner, er sammen på konsert og koser seg. Det stikker i brystet og knyter seg i magen.

Det å kjenne seg utenfor er noe vi alle fra tid til annen opplever. Men selv om vi vet det, så gjør det fortsatt dritvondt når det skjer. Å føle på at andre kanskje ikke ser på deg som en like god venn som du ser på dem, at du rett og slett er glemt eller uønsket, er ikke godt.

Selv om vi alle kjenner til følelsen, er den så utrolig lett å glemme når man ikke lenger er personen utenfor. Når

man er inne i varmen og en av dem på storyen.

Men husk litt på den følelsen. Husk på hvor mye mer den koster enn det koster deg å sende en melding eller sette frem en ekstra klappstol rundt bordet hvor det egentlig allerede var fullt.

Man kan jo selv ta ansvar. Sende en melding, invitere seg selv. De har jo mest sannsynlig ikke glemt deg med vilje og ønsker deg nok hjertelig velkommen når de innser situasjonen. Men det kan koste mye. Følelsen av avvisning stikker dypt og blir ikke bedre av at man føler at andre synes synd på deg. Det er jo også utrolig mye lettere å sende den meldingen hvis man i utgangspunktet føler seg velkommen,

at noen ønsker deg der. Uten det som utgangspunkt blir terskelen veldig høy.

Så neste gang du skal noe, inviter heller en ekstra. Selv om man forståelig nok ikke kan invitere alle alltid, vær litt bevisst. Husk på følelsen av å ikke stå på invitasjonslisten neste gang du inviterer. Ikke vær for låst til at bordet har syv stoler rundt seg, eller at dere ikke er så gode venner. Ingen blir lei seg eller fornærmet av å bli invitert. Det finnes ikke noe som heter å bli invitert eller tenkt på en gang for mye. Å føle seg ønsket og å få meldingen «jeg håper du kommer!», ikke bare «du kan sikkert bli med hvis du vil», er noe alle vil sette pris på.

En tryggere rushverdag

EIVIND RINDAL
Fylkesleder FTR Trøndelag

Illustrasjon: Natalia Sokolowska

Det er mange grunner til at studenter benytter rus. Det kan være for å takle livskriser, store og små, for å få andre opplevelser i forbindelse med fester og avkobling eller for å mestre intensive perioder i forbindelse med studier eller arbeid.

Om vi ser på erfaring med andre stoffer enn de lovlige, opplyser 30 prosent av studentene å ha prøvd noen av disse (Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022); det er snakk om flere tusen studenter tilknyttet NTNU og de andre utdanningsinstitusjonene i Trondheim, Ålesund og Gjøvik. Det er lite samtale om dette, og samtalene har ofte ikke skadereduksjon som fokus. Dette er forståelig all den tid det er så høy terskel for å snakke åpent om bruk av stoffer som er stigmatisert og kriminalisert.

For at flere studenter skal oppleve en tryggere studietid, er det noen tiltak som bør vurderes. I tråd med NTNUs gamle motto «kunnskap for en bedre verden» bør studentene også ha lett tilgang på ikke-stigmatiserende faktabasert informasjon. Nøktern kunnskap om virkninger, bivirkninger og

kombinasjonsvirkninger er avgjørende for at den enkelte selv skal kunne ta tryggere valg. Rusopplysningen.no er et eksempel på en nettressurs som i dag gir skadeforebyggende informasjon og som har høy grad av tillit.

To andre viktige tiltak, som i dag dessverre bare er tilgjengelig for folk i Oslo-området, er Safe Space og Rusmiddelanalysetjenesten. Det første er et frivillig prosjekt der studenter og helsearbeidere organiserer trygge områder på festivaler. Et avskjermet og rolig sted der folk som har en negativ reaksjon etter å ha tatt et rusmiddel, kan komme for å få ro og eventuelt videre oppfølging. Per i dag er etterspørselen fra festivalene større enn kapasiteten på tilbudet. Det andre er Analysetjenesten, hvor folk kan komme med ørsmå prøver av rusmiddel og få dem testet. Tjenesten er anonym og rask, og en

får opplyst hvilke ulike stoffer som er i prøven. Styrkegrad opplyses ikke. Kunnskap om hva en inntar, er et viktig skadeforebyggende tiltak.

Visjonen om skadereduksjon bygger ikke på en avholdslinje, men handler om å innta en pragmatisk holdning til utfordringer som studenter og andre møter. Derfor er det viktig at studentorganisasjonene tar en aktiv rolle i å få til lokale tilbud i de ulike studiebyene. Samarbeid med ikke-statlige kompetansemiljø er en suksessfaktor, ikke minst der staten lenge har vært investert i en politikk som har bidratt til redusert tillit og økt skade. Målet må være en tryggere hverdag for alle studenter, også de som benytter ulike former for rus.

Nei, **S i t** glemte ikke studentene på Tunga

MARIANNE INGEBORG KARLSEN
Avdelingsleder Sit Råd

Illustrasjon: Victoria Lillejord Stenshagen

Sit ønsker å rette opp en feil i den nylig publiserte kommentarartikkelen i Under Dusken – «Sit har det ikke helt på Tunga». Her ble det fremstilt at Sit ikke møtte opp til en planlagt informasjonsrunde for Tunga-studentene. Det stemmer ikke.

Vi i Sit råd gjennomførte en informasjonsrunde for Tunga-studentene onsdag 16. august. Arrangementet, som inkluderte en inforunde og et oppstartsforedrag, var bestilt av studieveileder ved NTNU, og vi kjørte det i to omganger for å treffe flest mulig. For oss er disse informasjonsrundene viktige, fordi vi tilbyr etterspurte tjenester til studentene som det er viktig å spre kunnskap om. Vi er ekstra oppmerksomme på å nå de nye studentene på Tunga ettersom dette er en mindre campus som ligger lenger unna de store.

Vi synes selvfølgelig det er leit at studenter møtte opp for å møte

Sit forgiveves. Etter samtaler med Under Dusken om hvordan denne misforståelsen har skjedd, skjønner jeg det slik at det sto i en timeplan. Timeplaner har NTNU ansvaret for, og vi i Sit hadde ikke fått informasjon om disse tidspunktene. Hvis Tunga-studentene ønsker det, kommer vi veldig gjerne tilbake med en ny informasjonsrunde. Vi har også flere mestringskurs vi gjerne kjører for klasser eller grupper av studenter. Vi har fått invitasjon til å holde et kurs i stressmestring for en gruppe ergoterapiststudenter på Tunga, det har vi takket ja til og ser frem til. Vi holder gjerne flere kurs på Tunga, så ta gjerne en kikk i mestringskursene vi holder –

og inviter oss hvis dere tenker at noe av dette kan være nyttig og bra.

Vi skulle ønske vi ble kontaktet av Under Dusken før saken ble publisert, så vi kunne rettet opp i misforståelsen. Som sagt så har det høy prioritet for oss å møte alle studenter og fortelle om tjenestene våre. Vi er tilgjengelige for studentene og alltid åpne for samtaler, tilbakemeldinger og forslag til forbedringer. Det samme er vi for Under Dusken.

Uansett setter vi stor pris på Under Duskens engasjement og viktige rolle i studentmiljøet, og ser frem til videre dialog og samarbeid.

Ikke ikke bry deg, student!

LEAH MOSSBERG
Leder av Studenter Uten Grenser Trondheim

JULIE SLØRDAL
Arrangementansvarlig i Studenter Uten Grenser Trondheim

Illustrasjon: Vilde Heyerdahl Roland

Ved Samfundsmøte: flukten over Middelhavet førte Katrin Glatz Brubakk, barnepsykolog for Leger Uten Grenser, og Azra Halilovic, minoritetsrådgiver, scenekunstner og tidligere flyktning fra Bosnia-Hercegovina, en opplysende og engasjerende sofaprat. Sammen målbandt de Storsalen.

«Mennesker sulter i Europa fordi europeiske myndigheter ikke gir dem mat. Når faen begynte vi å synes det er greit?», spør Brubakk opprørt. Spørsmålet utløser hos mange en håpløshet og skam over å kalle seg europeer. Brubakk fortalte også om et foreldrepar fra Moria-leiren. De vurderte selvmord. De visste at om begge var døde, ville barna deres regnes som enslige mindreårige og bli evakuert fra Moria.

Samfundets kampfond var nær ved å bevilge 15 000 kroner til Leger Uten Grensers redningsarbeid i Middelhavet. For å fatte et slikt vedtak må 100 medlemmer av Samfundet medlemskort være til stede på samfundsmøtet. Dessverre var det

4. november 2023 kan du og jeg redde liv. Alt vi trenger, er 100 røde medlemskort i Storsalen.

ikke et tilstrekkelig antall til stede, og bevilgningen gikk ikke gjennom. Forslaget fremmes igjen 4. november, så ta med medlemskortet til Storsalen og bidra til at bevilgningen innvilges.

Det sentrale Middelhavet er verdens dødeligste migrasjonsrute. Likevel legger tusenvis ut på denne flukten. Noen er gravide eller har med barn ned i spedbarnsalder. Andre flykter helt alene. Båtene er små og uegnede. De mangler alt og er fylt til randen av mennesker. Blant dødsårsakene er dehydrering, trengsel og drukning, ved at man faller over bord eller at båten kantrer. Situasjonen i Middelhavet er nå verre enn på lenge.

Det finnes ingen statlig søk- og redningskapasitet på Middelhavet. Dermed er det opp til frivillige organisasjoner å redde liv til havs. Et ansvar europeiske myndigheter ikke bare fraskriver seg, men aktivt motarbeider. Mange som flykter over Middelhavet, reiser gjennom et utrygt Libya. Her utsettes de for svindel av menneskesmuglere, vilkårlig fengsling, sult, dehydrering og psykisk, fysisk

og seksuell vold. Landets kystvakt tvangsreturnerer dem som flykter, hvilket bryter med Den europeiske menneskerettskonvensjonen. Likevel har den libyske kystvakten, ifølge ECRE, mottatt flere hundre millioner euro fra blant annet EU og Norge. Europeiske stater bedriver også push-backs av båter som når deres kyst og tilbakeholder, bølter eller stenger havner for hjelpeorganisasjonenes skip.

Hvordan kan du og jeg hjelpe mennesker som flykter eller har flyktet? Mot Samfundsmøtets slutt kokte alt ned til dette spørsmålet. Beskjeden fra Brubakk og Halilovic er tydelig: Bli sint, ja, riktig forbanna, over uretten som begås mot mennesker, av mennesker. Støtt hjelpeorganisasjonenes livsviktige arbeid, og bry deg om at de du møter, har det bra. Bare ikke ikke bry deg.

Vi foreslår at du begynner med å komme på Samfundsmøtet 4. November.

Innlegget er skrevet på vegne av Studenter Uten Grenser Trondheim

Anmeldelse:

Rørende om krigen og Sovjetunionens fall

Tekst: Jenny Hanssen | FOTO: Andreas Schlager

Til vanlig er *Ringenes herre*-trilogien de eneste filmene jeg tillater å vare i over tre timer. Dette stykket kan derimot vare i timevis, og jeg er fortsatt like grepet.

SYMBOLIKK: Bestemor Stasia i blomsterhagen bygget blomst for blomst gjennom stykket.

I en fullsatt sal på Trøndelag teater forbereder publikum seg på en fire timer lang reise. *Det åttende livet (til Brilka)* med sine få rekvisitter og mørke atmosfære skaper en forventning samt en lovnad om en dyp og gripende fortelling man vil ta med seg, selv etter at sceneteppet har gått ned.

Historien vi følger, er en sann historie basert på en bok av Nino Haratischwili der vi får bli med Stasia Jasji og hennes familie i Georgia under Sovjetunionen på 1920-tallet frem til 1945. Den kaotiske historien blir fortalt gjennom barnebarnet Nitsja sine øyne. Regissør Mina Salehpour inviterer oss til en sår forestilling og en reise i tid.

Tar publikum med på reisen

Vi følger Stasia og hennes familie i flere generasjoner under Stalins terrorvelde. Et sårt tema som dette kunne ha skapt en anspent stemning i publikum. Heldigvis tar det ikke lang tid før den første Stalin-vitsen kommer, og hele salen kan humre og senke skuldrene.

Som publikummer følte jeg meg aldri usett. I én scene er vi blant annet gjester i et bryllup. Der må bruden, søster av Stasia, kave seg over publikumsetene for å komme seg til alteret. Vi blir alle en del av denne trøblete familien som står foran en tid med mye smerte.

I andre akt får vi også bli med på en hel del fødsler. To tilfeldige publikummere får den store æren av å gjøre Elene, datter av Stasia, gravid med Daria og Nitsja. Å bryte den fjerde veggen er med på å styrke følelsen av at publikum er en del av familien, noe regissøren fortjener skryt for.

Noen andre som skal ha skryt, er skuespillerne. De lange monologene, så og si uten innpust, gir oss som så på

bakoversveis. Det må ha krevd en hel del dedikasjon og utallige timer for å få samspillet, replikkene og timingen til å sitte så plettfritt.

En historie om livets tilfeldigheter

Etter hvert blir det klart at denne historien ikke har en lykkelig slutt i det hele tatt. Tross en fornemmelse av en kommende tragedie fra øyeblikket sceneteppet går opp, får publikum likevel en støkk idet man innser at familien man har blitt en del av snart vil forsvinne.

I andre akt spør Kostja Jasji, sønn av Stasia, seg selv: «Når hadde vi mistet muligheten til å være lykkelige alle sammen?». Ja, for det skjer mye fælt med denne familien. Det interessante perspektivet om livets tilfeldigheter og hvilke valg vi tar, er grunnen til at jeg selv etter fire timer fortsatt sitter klamret til setet, ventende på et svar.

Tungen rett i munnen

Det er ikke til å stikke under en stol at man blir litt skeptisk når man setter seg ned i en sal og skal se på et teaterstykke som skal vare i fire timer. Og ja, det er overveldende i starten. Det er litt av et familietre som skal falle på plass, og har en ikke tungen rett i munnen, er det lett å gå i surr over hvem som var hvem sin mor eller kjæreste.

I tillegg er historien såpass brutal og vond at jeg flere ganger ønsker å gå fordi jeg ble så overveldet. Det er jeg glad for at jeg ikke gjorde. Så snart jeg fikk kontroll på navnene, kunne jeg lene meg tilbake i setet og bli grepet av familiens historie. *Det åttende livet* endte med stående applaus, til skuespillernes begeistring.

Absurd historie fortalt på en absurd måte

Dette er ikke bare en gjenskaping av Sovjetunionens 1920- og -30-tall, det er også en historie om familierelasjoner, voldtekt, forræderi og kvinnekamp. Det er ingen ordinær familie vi følger, og historiens gjenfortelling bærer preg av dette. Absurde danser og bevegelser, lange monologer og stemningsfull musikk bygger opp under denne utradisjonelle familiens livshistorie.

For ikke å snakke om måten hvert eneste spotlys, hver eneste lysstripe og hver lyskaster er tenkt gjennom på mikronivå. I kombinasjon med musikk som fyller salen til bakerste rad, blir scenene intense og ekte, og det setter stemning i hele salen.

Hvis man ønsker en kveld hvor man ikke vet om man skal le eller gråte, eller bare vil ha en unik publikumsopplevelse, vil *Det åttende livet* være et et godt valg.

Trøndelag teater viser stykket frem til 11. november.

I EN LANG MONOLOG: Simon Jasji i en lang monolog om sitt første menneske.

Nytt og gammelt i harmonisk gjenfortryllelse

På TKM Gråmølna har Nordenfjeldske kunstindustrimuseum åpnet ny utstilling der gammelt og nytt skal gjenfortrylle hverandre.

TEKST: Nora Lerkærød Alnes | FOTO: Toby John Varhaugvik

– Nå åpner jeg her altså, sier hun og tar på seg et par grønne stoffhansker.

Dette er det Siri Frøseth, konstituert avdelingsleder for formidling og utstilling ved Nordenfjeldske kunstindustrimuseum, som sier.

Hanskene brukes kun når selveste «Tchaikovsky Cabinet» åpnes. Dette er et kunstverk laget av Bjørn Båsen og forestiller en magisk vannliljedam. Skapets utside drar deg inn og gir uttrykk for barndommens eventyr og fortryllelse. Når skapet åpnes, vises en teaterscene med røde scenetepper, og bak teppene skjules et portrett av

selveste Pjotr Tsjajkovskij skapt av svanefjær.

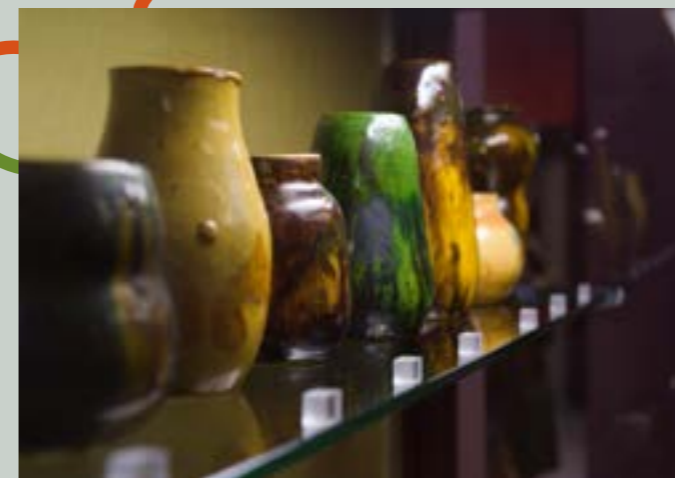
Ved siden av Frøseth står direktør Ingrid Lunnan Nødseth og beundrer skapet. Hun har vært kurator for utstillingen sammen med konservator Steffen Wesselwold Holden.

– Utstillingen er bygd over to tidsakser, nemlig 1893, da museet ble etablert, og samtiden. For å lage en bro mellom disse har vi brukt konseptet «gjenfortryllet», forklarer hun.

Selve konseptet «gjenfortryllet» spiller på et begrep lansert av Max Weber om den «avfortryllede» verden,

som en reaksjon på modernismen, industrialismen og den rasjonelle verden. Avfortryllingen av verden går ut på et tap av tro på en dypere mening med tilværelsen, mens begrepet «gjenfortryllet» handler om å gjen-skape menneskenes forbindelser med naturen, med hverandre og med våre egne kropp. Nødseth forklarer videre om hvordan teorien brukes i kunsten, og at gjenfortryllelse kan brukes til å åpne for nye forklaringsmodeller.

– Det åpner opp for urfolkteori, skeivteori og generelt ulike måter å se kunst på. Vi har valgt ut verk som hyller

ELDRE VASER: Utstillingen gir oss en god blanding av eldre og nyere kunst.

FARGERIKT: Lysestaken består av flere forskjellige små monstre og drager

kroppen og menneskets plass i naturen og verden, og som har assosiasjoner til det magiske eller rare. Det som kan passe godt sammen med den eldre kunsten.

Frøseth forteller at utstillingen består av rundt 100 verk nøye plukket ut fra museets samling på cirka 30 000. Siden Nordenfjeldske kunstindustrimuseum åpnet i 1893, har museet utviklet samlingen sin, og nå får de stille ut i lokaler på TKM Gråmølna, lånt av Trondheim kunstmuseum.

– Gjenfortryllet dreier seg altså om to tidsperioder. Noen verk er gamle klassikere fra da museet ble etablert, og noen er helt nye verk som vi aldri har stilt ut før, forteller Frøseth.

Videre inn i utstillingen er et rom med et stort veggmaleri. Dette er malt av Tom Kosmo og en del av installasjonen som heter *Domestication*. Maleriet forestiller en sti som går inn i en mørk skog. Frøseth forklarer at Kosmo har måttet forholde seg til rommet han skulle male i og tilpasset kunsten etter dette. Foran veggmaleriet står to treskulpturer som forestiller hunder. Skulpturene brukes på nytt av Kosmo i andre utstillinger, men akkurat veggmaleriet er stedsspesifikt for utstillingen på Gråmølna.

I hjertet av utstillingen står den moderne skulpturen «Heksekompass» av Ask Bjørlo. Skulpturen består av fire tekstilfigurer som flyr mot hver sin himmelretning. De skal symbolisere de fire elementene jord (nord), luft (øst), ild (sør) og vann (vest). Heksene er plassert rundt en paljettmåne, som Bjørlo mener at representerer sjelen og et femte element.

En mannekeng står naken i et hjørne av lokalet, men med god grunn. Under åpningen av utstillingen ble drakten som skal henge på den, brukt av kunstneren selv. Den norsk-sudanske designeren Ahmed Umar har hentet inspirasjon fra både Norge og Sudan i arbeidet med en klesdrakt som skal utfordre grenser knyttet til klærs typiske femininitet og maskulinitet. Klesdrakten er inspirert av en bunad selveste dronning Maud skal ha båret. Drakten bruker også elementer fra tradisjonelle plagg brukt av gifte kvinner i Sudan. **UD**

Utstillingen skal stå på TKM Gråmølna i rundt ett år.

GERHARD MUNTHE: Dette teppet er designet av Gerhard Munthe og laget på vevskolen ved Nordenfjeldske kunstindustrimuseum i 1893.

STOLTE: Direktør Ingrid Lunnan Nødseth og avdelingsleder for formidling og utstilling Siri Frøseth viser stolt frem utstillingen.

#booktok — et springbrett til leseglede

I motsetning til surdeigsbrød og treningsøker er #booktok og leseglede en trend som har kommet for å bli.

TEKST OG FOTO: Jenny Hanssen

Boktips, bokanmeldelser og leseglede herjer på Tiktok, og det digitale fellesskapet har fått navnet Booktok. Fenomenet oppsto under pandemien, men det har fortsatt å vokse selv om tiden for karantene og isolasjon er over. Fellesskapet tiltrekker seg stadig flere unge voksne, og til sammen har videoene under emneknaggen #booktok sanket inn over 180 milliarder visninger.

Samtidig var søkertallene til årsstudium i allmennlitteraturvitenskap ved flere universiteter rekordhøye i høst. Aller størst endring er det på NTNU, som for første gang ikke har hatt plass til alle på studiet. Mens Universitetet i Oslo har vært nødt til å sette studenter på venteliste siden 2020, kunne både NTNU og Universitetet i Tromsø ta imot alle søkere inntil i år. Nye tall fra Samordna opptak viser et minstekrav på hele 44,5 poeng for å komme inn på årsstudium i allmennlitteraturvitenskap på NTNU. Jeg har snakket med to studenter fra studiet, som begge svarer det samme når de får spørsmål om hvorfor de velger å bruke et helt år på å studere litteratur:

– Vi liker å lese.

Det tyder på at lesing er i vinden for tiden, uansett om det er på Tiktok eller på universitetet.

Avbrekk fra den digitale verden

En undersøkelse fra SOM-instituttet ved Göteborgs universitet viser at over 50 prosent av Sveriges unge voksne leste minst én papirbok hver måned i 2022. Dette er en økning på seks prosentpoeng sammenlignet med året før. Et annet artig aspekt ved denne undersøkelsen er at den viser at unge i økende grad trekkes mot papirutgaver, selv i den digitaliserte verdenen vi lever i nå. Vi går rett og slett tilbake til røttene og det mange vil kalle det sjarmerende ved lesing.

Som en billig Netflix-film

Hedda Korsvik er godt kjent med fellesskapet på Booktok, men sier selv at hun har gått litt vekk fra de bøkene som trender under emneknaggen. Mye enkelt språk og kjærlighet på dårlige premisser er det hun kan trekke frem

som eksempler på hvorfor hun selv ikke er så interessert i alle bøkene som trender. Litt som når du setter på en klisjéfylt film på Netflix, med dårlig skuespill og klissete kjærlighet. Likevel har hun forståelse for at bøkene som trender, kan fenge andre.

– Du trenger ikke tenke når du leser det, men altså: gjør din greie. Det viktigste er at folk har leseglede, sier hun.

Selv valgte Korsvik å gå et årsstudium på allmennlitteraturvitenskap nettopp fordi hun ville ta lesingen til neste steg – forbi Booktok og Colleen Hoover. Hun ønsket å lese det hun beskriver som gode bøker med mange lag og å lære seg å gå i dybden på det hun leser.

Kjent hos bokhandlere

Konseptet Booktok har også blitt adoptert av flere bokhandlere. Det er ikke uvanlig å se hele hyller og bord satt av til denne kategorien. På bokhandlene som har vegger dedikert til deres ti mest solgte bøker for tiden, er det som regel kun et par bøker som

TOK STEGET VIDERE: Hedda Korsvik tok steget videre fra #booktok, men syns det er et fint middel for å skape økt leseglede

SATSER PÅ KLASSIKERE: Nora Solvang begynte på studiet for å skape økt leseglede

ikke trender på Tiktok. Dette tyder på at deres bestselgere for tiden er nettopp de bøkene som florerer på Booktok. Trolig appellerer dette til de unge lesehestene, men ikke minst også til dem som ikke har åpnet en bok siden den obligatoriske lesingen i norsktimene på ungdomsskolen.

Valgte allmennlitteraturvitenskap for å lese klassikere

Nora Solvang ønsket et lite spark i rumpa slik at hun kunne lese flere klassikere og tenkte at et år på allmenn

litteraturvitenskap hadde vært midt i blinken.

– Det har det også vært. Vi sitter ofte og diskuterer og reflekterer i klassen over det vi leser.

Solvang forteller at #booktok faktisk har kommet seg helt opp til hjemkommunen hennes, Skjervøy i Indre Troms. Der ble det opprettet en liten bokklubb i videregående klassen hennes for å diskutere bøkene som trendet og for å skape leseglede.

En trend som har kommet for å bli

Solvang og Korsvik er klare i sin sak: Lesebølgen som skyller over unge voksne i dag, er fantastisk, og lesing er både veldig gøy og sosialt. Booktok skaper leseglede og en plattform for alle, hvor man kan dele tips og egne refleksjoner. Enten du benytter deg av springbrettet til å lese Colleen Hoover eller velger å bytte det ut med en trampoline og ta steget videre til Hamsun, finnes det en arena for deg.

UD

 ORIS DENTAL

Young, wild & (caries) free

Book en tannsjekk og få **10 %** studentrabatt ved våre klinikker i Trondheim og Melhus.

Book time

- Munkegata
- Sirkus Shopping
- Trondheim Torg
- Leutenhaven
- Sanden
- Melhus

Studenttilbud

Første tannsjekk, med røntgen og rens til kun 990,- og **10 %** rabatt på øvrig behandling*

*Gjelder ikke spesialistbehandling, tannteknikerarbeid, salgsvare, forbruksvarer og administrasjonskostnad. Husk gyldig studentbevis.

Topp fem utsiktspunkter i Trondheim

Har du fått tresmak i baken av for mange timer i auditoriet? Ta turen til ett av Trondheims fem beste utsiktspunkter, da, vel!

TEKST: Henrik Roestad | FOTO: Torstein Olav Eriksen

VAKRE OMGIVELSER: Turen til Våttakammen er lang, men omgivelsene på vei opp er fine og høstlige.

VERDT TUREN: Når du først har nådd Våttakammen vil du sannsynligvis ikke angre på turen.

Nå for tiden kan du bruke VR til å reise hvor som helst i verden mellom forelesningene, men hvorfor gjøre det, når du heller kan besøke vakre utsiktspunkter i nærmiljøet? For å hjelpe deg på veien har jeg valgt ut mine topp fem utsiktspunkter i Trondheim.

1. Burmaklippen

Hvis du vil rusle deg en tur mellom forelesningene på Dragvoll, kan du ta turen til denne godt gjemte lille klippen i skogen omtrent en halvtime fra campus. Det er litt vanskelig å finne veien, men hvis du kommer deg til Bekken parkering og finner treskiltet der det står «Skogveien», så er du på rett vei. For denne turen er det anbefalt med terrengsko, og det er lurt å unngå den når det er vått eller snø i marka. Det er ikke like god utsikt her som på de andre stedene, men klippen er som en miniversjon av Trolltunga, og du kan derfor få tatt noen kule bilder til Instagram-historien din likevel. Sett deg på en av benkene og ta deg en matbit i rolige omgivelser, og vent på at meldinger med spørsmål om hvor du er, begynner å tikke inn.

2. Utsikten

Utsikten står absolutt til forventningene med tanke på navnet. Turen kan gjøres lett med busstur til Tvetestien, fulgt av en gåtur på rundt ti minutter. Er du rullestolbruker, kan du ta buss til Hammersborg, for da er det flatt bort til Utsikten. Ønsker du en lengre gåtur,

kan du også gå fra sentrum på førti minutter. Drar du tidlig nok, kan du også få med deg soloppgangen sammen med morgenkaffen.

3. Tyholtårnet

Dette er uten tvil den enkleste turen på lista; du tar bare heisen til toppen av tårnet. Her kan du få deg mat og drikke i restauranten og nyte utsikten mens et rullebånd tar deg med rundt tårnet så du får sett hele byen. Her er det altså 360 graders utsikt over hele Trondheim by, det er lite natur, men ellers en god atmosfære og mulig å se utsikten hele året. Tårnet er tilgjengelig for

TROLLTUNGETE: Er Burmaklippen Trondheims svar på Trolltunga?

rullestolbrukere, og det finnes toaletter her. Dette er et fint sted å stoppe innom med en venn eller å ta med foreldrene, så de får sett hele Trondheim hvis de er på et kort besøk.

4. Kuhaugen

Det viste seg å være skuffende få kuer, men ellers mye fint å se herfra. Hvis du er på utkikk etter en enkel tur, er det bare å ta bussen til Tyholt og gå direkte til Kuhaugen for en fantastisk panoramautsikt over Trondheim. Her kan du se alt fra Lade til Byåsen og forbi. Det er også veldig kjekt med asfalt helt ut til utsiktspunktet for rullestolbrukere. Denne kan tas som en kort tur fra Kristiansten festning eller som en rundtur dersom du tar den såkalte Forsvarsrunden på omtrent fem og en halv kilometer.

5. Våttakammen

Før i tiden ble Våttakammen brukt for å varsle hele kysten om krig, men i dag er det en plass for roligere turer. Det tar omtrent én time fra bussholdeplassen på Schiøtz' vei opp til toppen. Gå helst for terrengsko og vindtett jakke, ettersom det kan bli gjormete og blåse en del på toppen. Ta turen nå, før vinteren kommer og dekker stien med snø. Fra toppen føles det virkelig verdt den bratte turen opp, for du føler deg på toppen av hele Trondheim. Jeg kan virkelig ikke anbefale noen av stedene varmere enn dette, for her snakker vi fantastisk utsikt.

Til minne om Vågard – Norges mest ekte rapper

Kjært barn har mange navn, hvilket også gjelder for Vegard Unstad. Følgende er en takk til Bogen.

TEKST: Even Kaushik | ILLUSTRASJON: Natalia Sokolowska

Lørdag tredje desember i 2022 ble det kjent at bergensrapperen Vegard Unstad hadde gått bort. Selv om Unstad kanskje ikke hadde tungvektstatusen til Lars Vaular, Chirag eller Joddski, hadde Vegard, under artistnavnet Vågard, status som din favoritttrappers favorittrapper.

Vågard var nemlig en tredel av hiphop-trioen A-Laget. Hver gang du har følt deg som verdens feteste person til låten «Kulare Å Pule» eller skammet deg noe iherdig mens du sang med på «Funksjonshemmet», har du representert A-Laget, og ikke minst Vågard. Gratulerer – du har vært med på å lage historie.

Selv om det er gjennom A-Laget at Vågard kanskje er mest kjent, var 36-åringen den personen i bakgrunnen som gjorde at ting ble mulig. Kompisen Leo Ajkic har meldt at Vågard var den første som begynte å rappe på bergensk.

Han var en av de første til å bygge opp det legendariske NMG/G-huset og var i tillegg en av bakmennene bak hiphopklubben Klubb kok. Personen Vegard Unstad var en gigantisk bidragsyter til at den bergenske rappszenen ble så stor som den ble, og artisten Vågard Verbal var med på å støtte den fra dag én.

Norges Mest Grenseløse

Fra Vågard var fjorten år, var interessen for hiphop og rapp stor. Han utstrålte en personlighet som passet godt til hvordan man ser for seg en vaskeekte rapper fra 90-tallets New York. Men Vågard var ikke fra New York; Vågard var fra Bergen – i stedet for å være en hardbarket kriminell var Vågard en «kjuagutt». Tittelen, som deler navn med låten på debutalbumet, karakteriserer en person som er kjapp i replikken, men har glimt i øyet. For dem som kjente ham, var det nok ingen tvil om at akkurat denne kjuagutten kom til å nå langt.

Vågard har vært gjesteartist på flere NMG/G-huset låter som «Si ingenting Gmix», «Sonar Ut Gmix»

og «2 Blå(Remix)» fra 2015 og 2017, men det var ikke før koronapandemien at Vågard begynte å arbeide med debutalbumet sitt, *Notoriske B.O.G.* Tittelen er både en referanse til den avdøde rapperen The Notorious B.I.G. og til det gamle kallenavnet hans fra barndommen: Bog.

Dessverre, før albumet var ferdigstilt, døde Vågard brått. Kompisen Leo Ajkic fortalte NRK at Vågard aldri fokuserte på sin egen karriere, men at han heller heiet på dem rundt seg og støttet de yngre rapperne i miljøet.

En siste konsert

Den 22. september 2023 ble Vågards første og siste soloalbum publisert posthumt på strømmetjenester så alle kunne nyte det. Men allerede seks dager tidligere var det avduket for debutkonsert på Sentrum scene i Oslo for om lag 300 publikummere. Artister og venner som Leo Ajkic, Lars Vaular, Girson, Mats Dawg og David Grytten stelte i stand en kort intimkonsert for tilhengere, støttespillere og andre

interesserte. Likevel var ikke dette en festdag, men en hyllest.

Albumets 14 låter blir i sin helhet spilt gjennom en konsert på om lag 50 minutter. På låter med gjesteartister som «Marokko Barcelona Colorado California», «Reksten», «Kl. 5 på natten», «Tiden går fort» og «Ta meg dit» er samarbeidsaktørene med på scenen. På de resterende er det Vågards vågale rapptekster, flyt og stemme som fyller lokalet.

Notoriske B.O.G

Om du enda ikke har fått øynene opp for Vågard, A-Laget, eller NMG/G-Husets musikk generelt, er dette en gyllen mulighet. *Notoriske B.O.G* er et særdeles voksent album og kommer uten tvil til å bli husket av norske rappentusiaster som legendarisk. Her blir du servert spennende instrumentaler, hardtslående tekster og morsomme sammenligninger, selv om det kanskje ikke er intensjonen.

Selv for en simpel nordlending som meg, som har opplevd Bergen hele to ganger, gjør *Notoriske B.O.G* noe. Følelsen man får av å lytte til de 46 minuttene som utgjør albumet, er en jeg ikke har kjent siden jeg oppdaget Wu-Tang Clan som 13-åring. Albumet har en tydelig rød tråd om det å være der for hverandre. Enten det er å vokse opp på samme sted, være der når kompisen din sliter med rus eller støtte etterlatte etter et uheldig dødsfall, så er *Notoriske B.O.G* et kjærlighetens album.

Det er på en pussig måte perfekt at dette er det eneste albumet til en død artist. Man blir tatt med på en reise gjennom Vågards liv og prøvelser, i tillegg til at man får innblikk i suksessen og gledesdagene. Historien man får, er historien som den er. Det er ingen spørsmål om hvorvidt det kanskje kommer flere dramatiske hendelser eller om det er en lykkelig slutt i vente. Historien er komplett, og historien er kompleks. Det er like mye tap som seier, sorg som lykke og bunn- som høydepunkt.

Notoriske B.O.G er en real skildring av livet som på alle måter føles ekte – og det bør oppleves av alle.

Basshovedstadens død og oppstandelse – en historie om Trondheims klubbkultur

Etter en lengre stillstand begynner klubbkulturen i Trondheim å finne tilbake til det den en gang var.

TEKST: Hannibal Sökjer-Petersen | ILLUSTRASJON: Linn Zhu Yu Grotnes

På sitt beste var Trondheim kjent som Norges basshovedstad. Jeg flyttet selv til Trondheim etter at byen hadde hatt en lengre periode med få klubbarrangementer. Denne perioden, fra 2016 til 2018, omtales av intervjuobjektene som klubbød. Oppstarten av Tyven og Lokal markerte denne periodens slutt.

I dag legger begge steder ned en upåklagelig innsats for å starte opp klubbmiljøet som en gang var.

Blæst og Brukbar

Til rockebyen Trondheim kom klubbmusikken litt sent sammenlignet med Norges andre storbyer. Det startet smått i 1995 med Trondheims daværende kulinariske stolthet, Café Dalí. De begynte å arrangere klubbkvelder i sin kjeller. Arrangørene for klubben hadde klare koblinger til Oslo, noe som preget deres profil.

I tillegg kunne kaféen 3B finne på å arrangere drum-and-bass-arrangementer. Likevel var det ikke før Blæst åpnet rundt tusenårsskiftet at Trondheim fikk en mer tilgjengelig arena for klubbmusikk.

Blæst var modellert etter Blå i Oslo. Dette vil si at det var en scene for både jazz- og klubbmusikk. Over tid ble jazz erstattet av rock. I løpet av Blæst's levetid ble det booket mange store internasjonale artister som blant annet drum-and bass-legenden Goldie fra Storbritannia og det danske indierockbandet Mew.

Brukbar var egentlig en bar skapt i anledning VM på ski i 1997, men utviklet seg til å bli en viktig arena for Trondheims klubbmusikk og alternativ musikk generelt. I løpet av sin driftstid ble navn som den elektroniske duoen Mount Kimbie og den norske teknoartisten Mental Overdrive booket. Utover det hadde stedet sterke koblinger til Bergen med jevnlig opptredener av Datarock og Ralph Myerz.

Brukbar startet i det samme lokalet som Øx befinner seg i i dag. Lokalet hadde en ubrukt kjeller, og med en ny ledelse ble det bestemt at kjelleren skulle bli til en klubb med navnet Supa, modellert etter Café Dalí. I ett år forsøkte man å booke populære artister som ville trekke inn folk.

Norges basshovedstad Trondheim

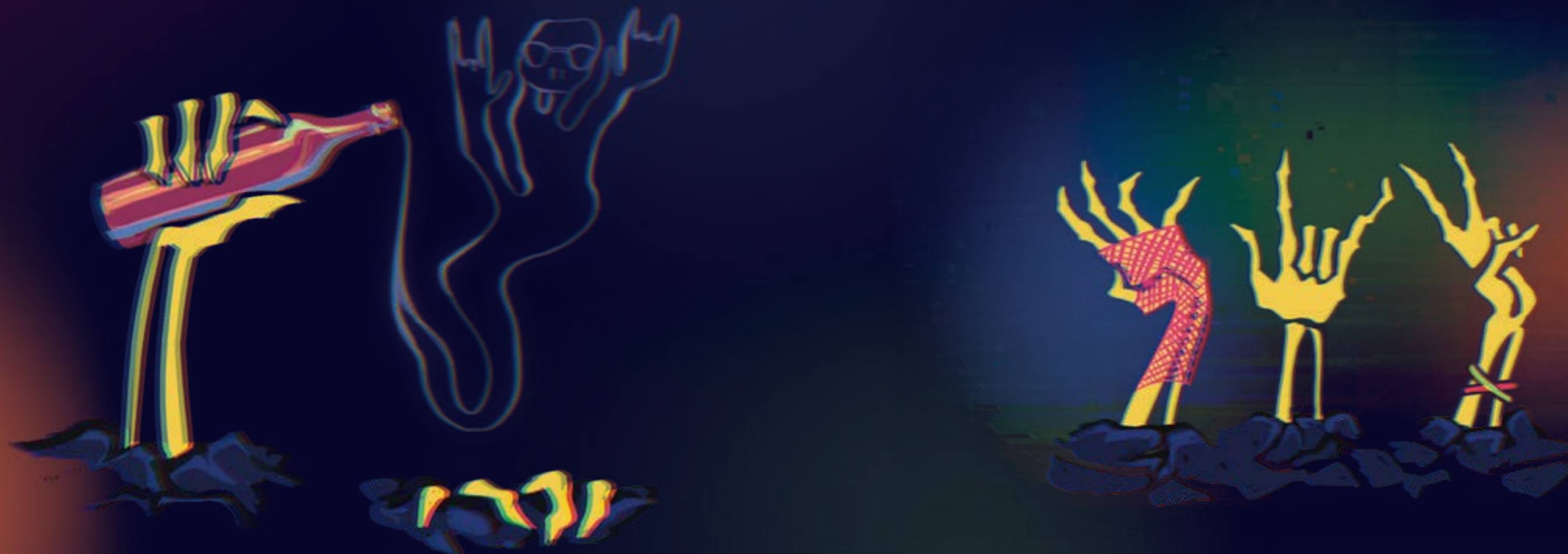
Etter hvert ville vi heller sette opp klubbkvelder og arrangementer som gjenspeilet vår interesse, sier Supas far Marius Thorvaldsen om hvorfor klubben endret profil.

Artistene som ble booket, sto nemlig i kontrast til arrangørene, som selv snurret breaks og bass på anlegget hjemme. Over tid resulterte denne endringen i at trondheimsscenen ble satt på kartet.

– Det skjedde ting i Trondheim, parallelt med at det skjedde ting i Storbritannia, sier daglig leder Andrew Anfinnsen for Lokal, som på den tiden tok over bookingansvaret for Brukbar og Supa.

Før dette flyttet Brukbar og Supa respektivt lokaler til det vi kjenner som Alma's og Boxer i dag. Det tilhørende miljøet, som blant andre inkluderte Slick Shoota, Christine Dancke og Unge Ferrari, sto på det meste for like mange klubbkonsepter som helgedager.

Thorvaldsen påpeker at Supa og de mest aktive klubbkonseptene,

som for eksempel Rawjuice, hentet mye inspirasjon fra den britiske klubbscenen. Dette skilte Supa fra andre norske klubber, som i stor grad så mer til europeisk tekno eller amerikansk house og hiphop.

Musikken som ble spilt på Supa, økte i popularitet og utviklet seg til det vi kjenner som bassmusikk. Denne utviklingen er mye takket være større navn som produsenten Diplo og plateselskapet Mad Decent.

Da undergrunn ble til stadionrock

Klubblivet som eksisterte i kjellerrommene for de ekstra interesserte, ble senere til hovedartister på festivaler, konstaterer Thorvaldsen.

Drum-and-bass-gruppen Pendulum og den viktige brostep-artisten Rusko er eksempler på artister som var innom Supa før de tok av.

I likhet med mye av klubbmusikk ble Supas nisje kommersialisert. Dubstep ble til brostep, house ble til tropical, og Skrillex, Swedish House Mafia og David Guetta ble til internasjonale husholdningsnavn. Denne perioden

skulle vise seg veldig vanskelig for klubbkulturen i Trondheim.

– Det ble uklart om et arrangement var for de generelle lytterne eller for de spesielt interesserte, forteller Tori Almaas.

Hun er kjent som Gori G bak spakene.

Det ble etter hvert vanskelig for klubbkulturen i Trondheim å overleve, og det var heller ingen ildsjeler klare for å ta over stafettpinnen.

Som følge av dette slo Brukbar og Blæst seg sammen i 2014 og ble enkelt og greit kalt Brukbar/Blæst. Brukbar/Blæst arrangerte flere store konserter og klubbkvelder der house-produsenten Leon Vynehalls opptreden nevnes som et høydepunkt.

Likevel var det for mye gammel gjeld blant eierne.

– Vi overlevde ikke økonomisk, så konseptet ble nedlagt. Alle som jobbet der, fikk plutselig beskjed om konkurser. Heidi's tok over lokalene, sier Anfinnsen om hendelsen i 2016.

Klubbenes død og gjenoppstandelse

Rockeuteestedet Familien, som sammen med Brukbar og Blæst hadde holdt liv i Trondheim sin alternative musikkscene, ble lagt ned det samme året. Dette markerte starten på klubbødene.

Likevel skal det nevnes at Diskoteket, som ble startet av tidligere Supa- og Brukbar-ansatte, holdt koken gjennom denne perioden. Det gjør de fortsatt den dag i dag.

Trondheims klubbscene omtales altså i denne perioden som død, men som Lasarus ble kulturen gjenreist med ny drakt, takket være Tyven og Lokal. Tyven ble startet opp av tidligere medlemmer av Familien, mens Lokal på sin side ble startet opp av mennesker involvert i Brukbar/Blæst.

Begge stedene var i prosessen med å utforme sin profil da koronapandemien startet. I likhet med alle utesteder var dette en vanskelig periode for dem. Men da restriksjonene ble løftet, økte også interessen for klubbing.

– Jeg har booket i 15 år, og det er først nå at det kommer folk hver fredag og lørdag for å danse. Nå er det etablert, sier Anfinnsen.

Samtidig som interessen økte, var det flere lokale dj-er som ville bidra, blant annet dj-kollektivet One Hundred Euro Club (OHEC).

– Målet var å starte en slags bevegelse og spille den musikken vi likte, forklarer medskaper Gunnar Gudlaugur Gunnarsson.

Helt siden oppstart har Tyven og Lokal hatt et ønske om å booke aktuelle og spennende artister og dj-er. Med den økte interessen i byen har ambisjonen blitt virkelig.

– Nå har det blitt til en greie som går litt av seg selv, sier Gunnarsson om Trondheims klubbkultur.

Veien videre

Denne positive utviklingen kommer så klart ikke uten en hake.

– Det er flere klubbinteresserte, men det er også mer faenskap, påpeker Anfinnsen.

Selv om lokalene, interessen og bookingene er på plass, kan dansegulvet

ofte føles ungdommelig og ufokusert. Dette varierer selvsagt fra utested til utested, der Samfundet kan oppleves som veldig preget av dette, mens Tyven kan virke mer modent. Både Anfinnsen og Gunnarsson sier seg enig i at Lokal befinner seg et sted mellom Samfundet og Tyven.

– Det er gøy å spille for stappet gulv, men man merker at mange av dem ikke vet hva slags arrangement de er på, sier Almaas.

Interessen for klubbmusikk øker, men både Anfinnsen og Almaas mener at klubbkulturen fortsatt preges av en umodenhet, noe som også påvirker bransjen.

– Det vi dessverre har opplevd, er at artister flytter herfra, forteller Anfinnsen.

Dette fordi de føler at de ikke får nok muligheter, blant annet på grunn av et lite engasjert miljø.

Det viktigste for klubbkulturen i byen er uansett at interessen er stor nok. Det neste steget blir å forme denne interessen slik at klubbkulturen og dens deltagere blir bærekraftig. For selv ildsjelene har sin tålegrense. **UD**

Fieh – III

På Fiehs tredjeplate er låtskrivingen hvassere, konseptene tydeligere og følelsene mer potente enn før.

TEKST: Simon Torsvik Thingnes | FOTO: Jansen Records

Min favorittårsak til å bruke sjangeruttrykket «mjøsfunk» er tilbake – Fieh har gitt ut nytt album! Den evig fargesprakende oktetten leverer en skive der neo-soul, R&B og pop går hånd i hånd, med et resultat like velpolert som bilen på albumomslaget. Med singlene som ble gitt ut i forkant, fikk vi også en smakebit av den retro-futuristiske retningen dette nye prosjektet skulle ta. En del av forklaringen på dette finnes i at bandets designerte synt-trollmann, Kai von der Lippe, har satt et tydelig preg på lydbildet.

Med uimotståelige syntriff i «Judy Law» og fengslende pianoklimpring i «Inbox», fanges en stemning midt mellom fortid og fremtid, som er akkurat der Fieh befinner seg på denne platen. De hyller fortiden med en vaskeekte Soulquarian-groove på

«A.T.T», men holder seg i samtiden med tekstlige referanser til *Skyrim* og *Rocket League* på «Texas Baby.» Det er noe smått absurd med at disse verdenene møtes på samme prosjekt, men bandet får det til å virke sømløst og naturlig.

Det er også et stort spenn av følelser på denne platen. Drømmer, penger, manifestering og alkoholkultur er alle temaer som blir utforsket. På «Drinking Again» fortelles det om hvordan overdrevet alkoholinntak kan prege relasjonen til noen man er glad i. «Streamline» lufter frustrasjon mot bedrevitere som absolutt skal dele sin mening. Samtidig finner man nærmest overkompenserende glede og velstand på «Supergud», der vokalist Sofie Tollefsbøl forteller at hun betaler husleia med «exposure and flame emojis».

Til tross for store kontraster i følelser og referanser føles albumet helhetlig. Det er kokt ned til tolv låter, som alle evner å skille seg ut i en allerede knallsterk diskografi. Fieh høres uten tvil ut som seg selv, men ikke uten å ta sjanser. Selv om mye av besetningen er den samme, skiller lydbildet på *III* seg fra de to tidligere albumene. Det føles som om bandet er enda et steg nærmere å finne sitt eget uttrykk. Hver låt har bøvtevis med personlighet, uten at det skorter på pop-appell. Riffene spikrer seg inn i hjernebarken fra første lytting, og tekstene har aldri resonert mer. Om dette er hva «mjøsfunk» er i 2023, er jeg første passasjer om bord på Skibladner.

Fiehs tredjeplate kan definitivt både få deg til å le og gråte, mye takket være Tollefsbøls skarpe penn og sans for humor.

Museum – Ord som bare voksne kan

Museums debut er hverdagsfilosofi og velspilt visepop i skjønn forening.

TEKST: Martin Lindheim | FOTO: Museum

I 2021 startet seks musikkvitenskapstudenter fra NTNU pop-/visejazzprosjektet Museum. To år senere gir de ut sin debut-EP *Ord som bare voksne kan*, og utgivelsen viser at dette er et modent band som har en spennende fremtid foran seg.

Hverdagsfilosofi i ulike former er et gjennomgangstema på albumet. På åpningssporet «Vanlig» blir vi servert filosofiske betraktninger om hvor vondt det kan gjøre å være ærlig. Tittellåten skildrer en person som virker tilsynelatende vellykket og perfekt, men som «ikke er der når det er dårlig vær». Musikalsk gjenspeiles denne filosoferende og undrende holdningen, for eksempel i låten «Hun sa, har sagt» der svevende gitarakkorder blir akkompagnert av lekkert trommespill fra Max Aakre Kristiansen. Mellomspillet «Tenke pause» består kun av filtrert piano og er det mest drømmende øyeblikket

på EP-en, mens arpeggierte pianoriff bygger seg opp i kaskader på «Vanlig». Selv om mange av låtene er utflytende instrumentalt, forankres de alltid av stramme arrangementer og bunnsolide prestasjoner fra alle i bandet.

Sporlisten er kort, men variert. «Vanlig» drives fremover av bongorytmer, og toppes med innbydende improvisasjon av pianist Aslak Trønsdal Lyngstad. På låten hører man innflytelse fra latinsk jazz, mens med «Ord som bare voksne kan» er vi over i et indiepop-landskap. Lydbildet i denne låten består av klare, *jangly* gitarriff og leken bass, og det er fristende å trekke sammenligninger til Vampire Weekend og deres utsøkte album *Father of the Bride* fra 2019. I likhet med Vampire Weekend låner Museum inspirasjon fra forskjellige sjangre som art pop, soul og afropop, men har et mer lavmælt uttrykk som ligger nærmere jazzen.

Vokalharmoniene på skiven må også trekkes frem. I «Vanlig» og «Hun sa, har sagt» bidrar Maria Fidjestøl og Iva Krane med tette vokalharmonier som gir assosiasjoner til gruppen No. 4, og det låter bare veldig kult og uanstrengt. Her høres det ut som de fleste i bandet er med og korer, og det gir låtene litt ekstra energi og driv.

Låtene blir nemlig tidvis repetitive og stillestående når vokalharmonien ikke er tilstede. «Dvele ved det» har et tilbakevendende motiv der Jakob Kverndokks klingende gitar og myke Rhodes-piano spiller luftige melodier som bassist Gael Peebles får leke seg over. Motivet er nydelig spilt og føles friskt første gangen, men ved femte repetisjonen har det utspilt sin rolle.

Dette blir bare flisespikkeri. *Ord som bare voksne kan* er en knallsterk debut av Museum, og jeg gleder meg til fortsettelsen.

Club Casualties – *Bridge Underwater*

Club Casualties' nye album er et merkelig mesterverk.

TEKST: Mats Fosdahl | FOTO: Club Casualties

Det er gått fem år siden Club Casualties' selvtitulerte album og åtte år siden deres internett-klassiker «392-2509: Walk This Way». Endelig returnerer duoen Ghost og Lucy med *Bridge Underwater*, et idiosynkratisk album som er like forunderlig som det er fantastisk.

Bridge Underwater minner om, vel, ingenting. Med utgangspunkt i elektronisk dansemusikk reduserer de den moderne produksjonens overprosessering og returnerer til enkle og håndgripelige lydbilder. Her finner de et jordnært uttrykk som overvelder i dens sannferdighet, like før deres strukturer deretter nedbrytes i obskure uforutsigbarheter.

Intet mindre enn bemerkelsesverdig er skjønnheten de klarer å tillegge melodier spilt på det som høres ut som FL Studio sine egne piano-plug-ins. Eksempelvis «Fate» og «Knock Out The Light» er simplistiske i natur. Samtidig omfavner Lucy og Ghost låtene i melankolsk bittersøthet med nærmest uprosesserte vokaler og strykere. Etterfulgt er «Dirt», en sukkerinfisert hardcore-slager som tekstlig befinner seg i eksistensielle kvaler.

Drakampen mellom det abstrakte og lettfattelige karakteriserer også Club Casualties' bemerkelsesverdige lydorgie. Lucy og Ghost klarer på et snodig vis alltid å romme alle, noe som må tilskrives *Bridge Underwater's*

holistiske filosofi og Casualties' sans for estetisk illustrasjon.

«Heaven Awaits» bæres av runde syntakkorder og dansende plucks. Lucys lidenskapelige og Ghosts svevende stemme er en fryd i dette simplistiske lydlandskapet, og resultatet er skjønt. Avslutningsvis kommer «Fall Of The Leaves» og «Lake», to låter som på ingen måte er like, men som utfyller hverandre for en grasiøs og sterk avslutning.

Litterære tilnærminger til Lucy og Ghosts uttrykksmåter kan ikke virke som noe mer enn parafrasering: De har skapt et unikt lydbilde som på et absurd vis er gjennomført. *Bridge Underwater* er et fantastisk originalt og vakkert verk som må høres.

Sufjan Stevens – *Javelin*

Sufjan Stevens seiler elegant i sin kjente indie-folk-båt.

TEKST: Mats Fosdahl | FOTO: Sufjan Stevens

Sufjan Stevens har siden *Michigan*, et album som nå er over 20 år gammelt, vært en indie-folk-favoritt. Likevel har han sjelden vært redd for å utforske, enten det skulle være i ambient-, elektroniske eller klassiske territorier. *Javelin* er et resultat av hele hans karriere.

Dette er muligens Stevens mest personlige album. En samling av alt som utgjør hans vesen: elskere, venner, erfaringer og følelser tettepakkes i 42 sterke minutter. Allerede på intralåten «Goodbye Evergreen» gransker Steven sitt sjeleliv og setter sine sårbarheter til utstilling. Med en briljant sans for et musikalsk uttrykk utsmykker han sin lyrikk med dynamisk, underlig instrumentasjon.

Javelin vil nok ikke anerkjennes som Stevens' beste, for sjelden når albumet *Illinois* eller *The Age Of Adz* sine høyder. Likevel kan man forstå det som Stevens' mest realiserte verk: Hans subtile folkestil, teatraliske maksimalisme, sjanger-nysgjerrighet, lidenskap for kor og tidvis elektroniske utforskninger dukker opp på dette amalgam-albumet som speiler hans 20 år lange karriere.

Derfor er det lett å høre *Javelin* og tenkte «har jeg ikke hørt dette fra Sufjan Stevens før?». Dette er ikke en håpløs kvalitet for *Javelin*, men stundom kan det resultere i en noe repetitiv lytteopplevelse. «Genuflecting Ghost» og Neil Young-coveret «There's A World» lyriske kraft klarer ikke å rettfærdiggjøre forutsigbare lydbilder

og strukturer som mangler noe i forhold til *Javelin* ellers høye nivå.

I motsetning har vi låter som «So You Are Tired», den første singelen fra *Javelin*: en knusende innsikt om at ens kjærlighet er ubesvart. Låtens myke piano og kraftige koringer akkompagnerer Stevens i hans håpløshet, og resultatet er en av Stevens' beste låter. På den åtte minutter lange «Shit Talk» maler Stevens kjærlighetens kvaler på et høydrevet og bitende vis, før låten så bryter ut i to transporterende minutter med vakre droner.

Til tross for *Javelin* sin tidvise forutsigbarhet er Sufjan Stevens' nye album en velskrevet, vakker skildring av hans lidenskaper og lidelser.

STRIPE

ILLUSTRASJON: Kian Nouri

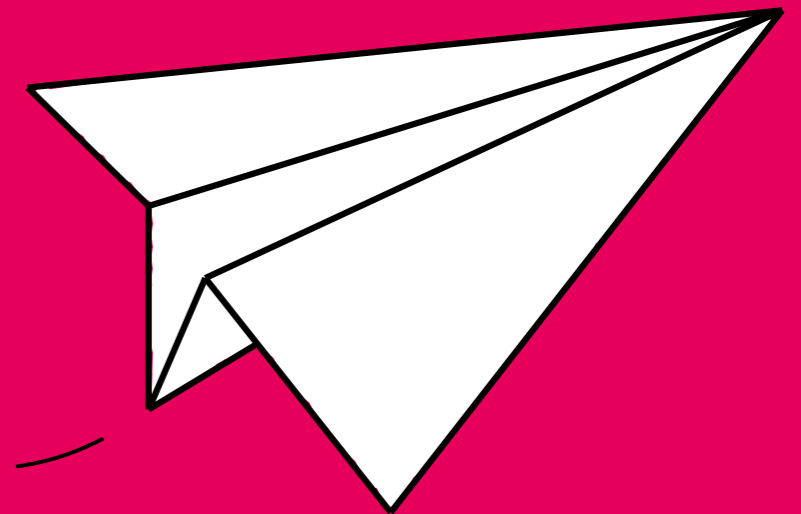
STRIPE

ILLUSTRASJON: Eugen Johnsen

DEBATT:

DINE MENINGER PÅ TRYKK

VIL DU SKRIVE TIL UNDER DUSKEN?

SEND MAIL TIL
DEBATTREDAKTOR@STUDENTMEDIENE.NO

INNLEGGET MÅ IKKE OVERSTIGE 2500 TEGN, MELLOMROM INKLUDERT.

KRYSSORD

TEKST: Katrine Sætereng og Bendik Brodshaug | FOTO: Torstein Olav Eriksen

	INSTRUMENT			DEN		URØRLIG	HORIZONTAL
	PLYNDRING		TILTAKSLØS				
			MORENE				
		LYD	BYGSKURFLAU			HEISEMASKIN	
GREIN					FAGOMRÅDE		
					VOND		
GRUNNSTOFF	DENDELTE	50		ENINFORMASJONSMENGDE			
				GRØSSE			
BÆREVERKTØY							ENG. TITTEL
	VOKAL		KJÆRTEGN				
			ESKEN				
			GRUNNSTOFF				
GRØNNSAK	OMV. SLUTTE				ROMERTALL	STÅKARAKTER	
INSTRUMENTET				BAKEVARER			

Send inn løsningsordet til avisredaktor@studentmediene.no innen 03.11.2023 og vær med i trekningen av en flott premie!

KVISS

TEKST: Kristoffer Hedman og Bendik Brodshaug | ILLUSTRASJON: Gabriel Callanan
Spørsmål og kommentarer kan sendes til kviss@studentmediene.no

- Når konkluderte Høyesterett Fosen-saken?
- Hvilket verdensmesterskap arrangeres 28. oktober i Trondheim?
- Hvilke to grunnstoff utgjør svovelkis?
- Hvilken forfatter står bak ungdomsserier som *Percy Jackson*, *Kanekrøniken* og *De 39 sporene*?
- Hvilken NTNU-utbygging hadde nylig en sprengningsulykke?
- Hva har du strikket når du strikker ferdig bolen på en genser?
- Fotballspillet *FIFA* er dødt. Hva heter det nye fotballspillet fra spillutvikleren EA?
- Hvilken frukttype er syrah?
- I hvilket år ble gruvedriften på Røros, som startet i 1644, lagt ned?
- Hvor mange måneder har jupiter?
- Hva kalles en gytende torsk?
- Hvilken organisasjon står bak de tre medieprisene Lytterprisen, Seerprisen, og Gullpennen?
- Hva er kallenavnet til fotballklubben Wolverhampton Wanderers?
- Hva er opphavet til ordet Halloween?
- Hvor i Norge finnes en 1:1 modell av raketten fra Flåklypa?
- Hvem skrev *Hvem er Ernest*?
- Hvor mye tjente *Barbie*-filmen i sin åpningshelg?
- Hva er vadmel?
- Hva heter verdens lengste bok, med sine 9 600 000 tegn?
- Hvilken sport tilhører Isle of Man TT?

1. 11. oktober 2021 2. VM for øst 3. Svovel og jern 4. Rick Riordan 5. Utbyggingen for Norsk havteknologisenter på Tyholt 6. Det som dekker torsoen, men ikke ømer 7. EA sports FC 8. En klassisk, blå vindruer kjent fra Rhône i Frankrike 9. 1977 10. 95 11. Skrei 12. Riksmåttforbundet 13. Wolves 14. All Hallows Eve 15. Alvtdal 16. Oscar Wilde 17. 155 millioner amerikanske dollar 18. Et vevd ullstoff 19. På sporet av den tapte tid 20. Landeveisløp på motorsykkel

HVILKET UKEARRANGEMENT ER DU?

0-5 poeng:

NAVNESLIPPET: Ja, da var det et navn i år òg. Hva er greia med det navnet egentlig?

6-10 poeng:

TRØNDERFEST: Lommeboken er tom, den ene skoen er vekk og leppen er klissete etter limet fra den falske barten. Det var gøy, da, så vidt du husker.

11-15 poeng:

UKEREVYEN: Høykultur på sitt beste! En tverr, årlig slager som viser det beste Trondheim har å by på. Bare synd at alle som er med, må ta opp alle eksamenene.

16-20 poeng:

FLAMMEBLÅSEKURS: Et spektakulært tilbud! Utsolgt fra første sekund, en slager som hjelper deg gjennom vinterkulden

SPITPOSTEN

Registrerer...

...at verdens mest spitbare UKEnavn
...at razzmatazz har ingening på sprækken
...at vibrasjoner i KUKESprækken
...at eller KUKESpækken vibrerer?
...at KUKERunkene sprækk
...at KUKESjef åpna sprækken for hele Trondheim
...at til nytelse for alle og enhver
...at Huset slår sprækk
...at la mursteina være da
...at svak bygningsmasse var KUKESabotasje
...at der nordstream-sprækken kom fra
...at var slipp av neste KUKES-artist
...at Fru Internasjonal Konflikt
...at miljøfolka oljer sprækken
...at KUKA elsker oljegliedemiddel i sprækken
...at men det innrømmer de ikke
...at rådogger ikke KUKEvibrasjonene uten Statoil
...at sprækk thirsty for statoil-daddy og fracking i u-land
...at en frack for en sprækk
...at kinkshamer ikke
...at litt
...at duolingo på promenadekonert
...at se te cayó la corona, rey
...at ut av sprækken renner det...
...at bursjoasi og bearnaise
...at som KUKEMenyen på Lyche
...at vi har planlagt for uforutsette arbeidsoppgaver
...at men vi har ikke prøvd å forutse dem
...at selv om det skjer hver UKE
...at Fitteblekka avslørte kjipe forhold i vertskapet Dødens dal under UKA-21
...at nå melder en annen gjeng at de har det helt fint
...at men Fitteblekka glemte å spørre vertskapet i år
...at å ta seg en blunt på taket for kreativ flyt
...at jula er endelig her!

Hva er egt greia med julebrus i oktober?

Såå, jeg dro til butikken her om dagen, utelukkende med intensjon om å kjøpe noe sunt. Så kom jeg forbi denne raden: skolebrød, sjokade og muffins med blåbær. Så nå blir det julebrus. Fordi det er oktober. Jepp.

Jeg har drukket tre julebrus allerede og det er sånn 14. Oktober elns. Noen ble sure på meg, men hold kjeft. Kjefta. Det må vi bare leve med. Forventer du at julebrusen skal smake bedre bare fordi du venter halvannen måned etter det har kommet i butikken? Gratulerer med fakkings dagen din dumme lille drittidiot, du har tapt halvannen måned med glede. Privilegiet er allerede begrenset, så hvorfor begrense det mer? Og til dere som drikker julebrus på sånn panteflaske, dra til helvete. Takk for det. Neida, men sånn serr, bor du i Sveits eller? Antakeligvis ikke.

Utgavens dyr:

13 timers dager, ingen søvn, ingen plan, intet liv. Utgavens dyr går er den hardtarbeidende KUKESlaven som piskes rundt for å lage nordens største KULTurfestival. KUKA knebler slavene så du hører dem sjeldent si annet en fryd over sine mestere. HMS, arbeidslov, hva er det? Spør KUKA sjefen seg.

Nytt arkeologisk funn kan forklare KUKESlaveri

Arkeolog Ole G. Rav har atter tatt fram hanskar og kost og avdekket eit historisk funn: KUKESbibelen. Den to kilo tunge boka skal vera skrivne av fleire anonyme forfattarar ved KULTurfestivalens gryande morgon.

– I følge gospelet skal dei vera profetar frå Fader, og ukesjef i herrens år 1917, Asbjørn Lindboe.

Vidare forklarar han at skapingshistoria i KUKESbibelen kan gje svar på kvifor generasjonar av opptaksslavar har akseptert undertrykking ovanfrå.

– Eg siterer: KUKESlaven skal underordne seg Leiinga, for han er teken av ho.

Testamenta fortel at den første KUKESlaven vart velsigna med ti bod skrivne i steintavler. Blant dei boda som kan ha hatt stor politisk innverknad på KUKERegimet er: «1. Du skal ikkje ha andre gudar enn KUKA, 2. Du skal ikkje misbruke KUKAs namn, 3. Du skal avstå frå kviledagen og 8. Du skal ikkje tale vondt om KUKA

G. Rav trur også at boka kan innehalde visjonære frampeik mot festivalens nyare arena, Dødens dal, og noverande leiar av finansstyret, Dag Herrem. Verset «Herrem er min hyrde» i Salmane, kapittel 23 skal ha vorte brukt som ei truedkjening i den «friville» sekten.

«Om eg så vandrar i Død(sskugg)ens dal, fryktar eg ikkje vondt. For du er med meg, din kjepp og din stav trøyster meg»

– Det er stor grunn til å tru at denne vedkjeninga fortsatt blir brukt av meinigheita, seier arkeologen.

Utan kontekst kan ho verke tryggande, men G. Rav fortel at under omstendene er det både sannsynleg og fornuftig at KUKESlavene frykta Herrem's kjepp. Opphavet til namnet «Dødens dal» har inntil no vore uvisst, men ifølge G. Rav kan me finne hint i denne gamle boka.

– Det blir fortald om at KUKESlavene vart overarbeidde til døde i Dødens dal.

«[...] Men Leiinga sa: Late er de, late! De vil dra av stad og ofre til UKA. Gå no og arbeid! Og sanneleg eg seier dykk, dei låg strødd som fluger før hanen gol tre gonger»

Spitten avdekker:

SPRÆKK!

KUKA har solgt sjæla si: – Dette slår sprækker i hele festivalens omdømme!

Spitpostens dyktigste gravejournalister har satt vokalen i KUKENavnet under lupen og avdekket en tidligere skjult, men nå innlysende sannhet. Ved åpninga av fÆstivalen på onsdag var det nemlig én bokstav som lyste litt stÆrkere over Ælgeseter.

Dette kan bare være ett selskap som står bak – RÆitan Retail. For som alle vet, er den gjenkjennbare, men lusketete Æen selve kjennemerket til moderseskapets franchisekjede REMA 1000. Selv sier administrerende direktør, Ole Robert RÆitan at selskapet ikke har hatt noen innvirkning på KUKENavnet.

– Vi driver ikke markÆdsføring gjennom KUKERevyen. Dette er rÆin konspirasjon.

Spitten tar ikke nÆi for et svar, men går grundig til vÆrks og spør samfundetleder, Astrid Ælgethun om REMA 1000s markedsføringsteam kan ha hatt en finger med i spillet.

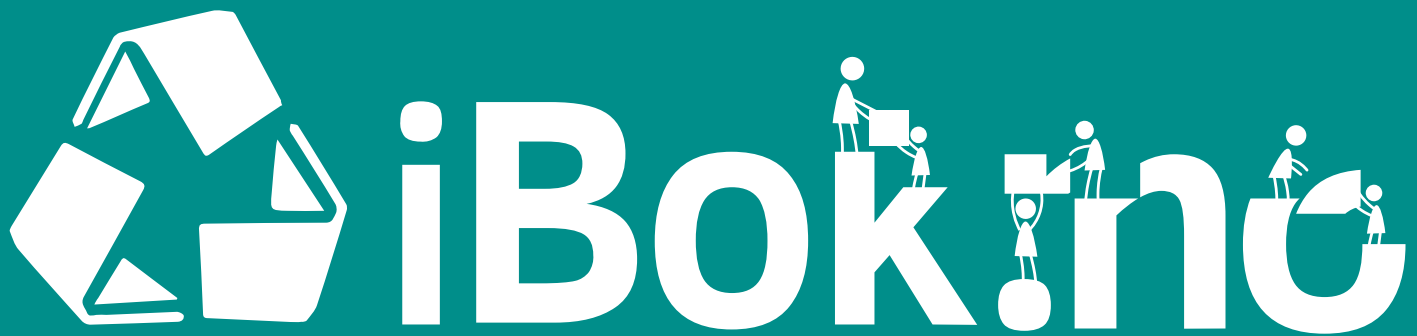
– Samfundet og KUKA kunne Ældri latt seg kjøpe på den måten. Dette slår jo sprÆkker i hele fÆstivalens omdømme!

Selv om UKESjÆf, Kari JohÆnne Sørensen Bøckman, fortÆller oss at valget av KUKENavn var et helt selvstendig et, er ikke Spitten overbevist.

– Det er da helt naturlig at man velger å bruke «Æ» framfor «E» i SPRÆKK. Alle vet at Æen har mye større vÆrdi enn Een i ScrÆbble.

Saken oppdateres. Vi aner uglÆr i mosen.

Laget av og for studenter

Kjøp og selg pensum
på iBok.no